

**Oulujärven kalatalouden monitavoitteinen
kehittäminen**

Osaraportti 3: Oulujärven kalastajien mielipidekysely ja teemahaastattelut

*Teppo Vehanen
Hannu Tenho*

Julkaisija

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Julkaisu-aika

helmikuu 1998

Tekijä(t)

Teppo Vehanen ja Hannu Tervo

Julkaisun nimi

Oulujärven kalatalouden monitavoitteinen kehittäminen

Osaraportti 3: Oulujärven kalastajien mielipidekysely ja teemahaastattelut

Julkaisun laji

Toimeksiantaja

Toimeksiantopäivämäärä

Tutkimusraportti

Projektin nimi ja numero

Oulujärven kalatalouden monitavoitteinen kehittäminen (202 223, 293 223)

Tiivistelmä

Järven eri käyttäjäryhmien tavoitteet ovat yksi järven hoitoa ohjaava tärkeä tekijä. Eri kalastajaryhmien tavoitteiden yhteensovittaminen onkin yksi kalastuksen säätelyn ja kalataloudellisen hoidon keskeisiä haasteita. Tässä työssä kartoitettiin eri kalastajaryhmien tavoitteita ja nykytilan kokemista Oulujärvellä. Postikysely lähetettiin yhteensä 350:lle ammattimaista kalastusta harjoittavalle tai kotitarve- ja virkistyskalastajalle. Lisäksi teemahaastateltiin mm. Oulujärven alueen matkailu- ja kalatalousyrittäjiä, kalastajia ja kalastajajärjestöjä sekä kalatalousviranomaisia ja alueen kuntien edustajia.

Oulujärvellä kalastavien kalastajaryhmien erilaisuus näkyi vastauksissa sekä erilaisena nykytilan kokemisessa että myös erilaisissa tulevaisuuden tavoitteissa. Eroja oli myös eri ikäluokkien ja eri kalastustapaa käyttävien välillä. Tällä hetkellä ammattikalastajat vaikuttivat tyytyväisemmiltä nykytilaan kuin paikalliset kotitarve- ja virkistyskalastajat ja mökkiläiset.

Asiasanat

tavoitteet, teemahaastattelu, mielipidekysely, Oulujärvi

Sarjan nimi ja numero

Kala- ja riistaraportteja 107

ISBN

951-776-144-9

ISSN

1238-3325

Sivumäärä

55 s. + 3 liitettä

Kieli

Suomi

Hinta

Luottamuksellisuus

Julkinen

Jakelu

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Kainuun kalantutkimus ja vesiviljely
Manamansalontie 90
88 300 Paltamo
Puh: 020 5751640 Fax: 020 5751649

Kustantaja

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

1. JOHDANTO	1
2. POSTIKYSELYN MENETELMÄT	2
3. POSTIKYSELYN TULOKSET	3
3.1. Saaliit ja pyynti	5
3.2. Tyytyväisyys Oulujärven saaliiseen	6
3.3. Kalastukselle aiheutuneet haitat	9
3.4. Taimenen, siian ja kuhan pyyntikoko	11
3.5. Kalastukselle asetetut tavoitteet	11
3.6. Toivotuimmat kalalajit	14
3.7. Taimenen istutuskoko ja taimenkilon arvo	15
3.8. Istutustoiminnan kehittäminen	17
3.9. Kalastaryhmien kehitys ja eri kalastusmuodot	18
3.10. Kalastusrajoitukset	19
3.11. Ristiriidat	23
3.12. Matkailupalvelut ja kalastusta tukevat palvelut	25
3.13. Tulevaisuusvaihtoehdot	25
3.14. Vapaat kommentit	28
4. POSTIKYSELYN JOHTOPÄÄTÖKSET	28
5. TEEMAHAASTATTELujen MENETELMÄT	30
6. TEEMAHAASTATTELujen TULOKSET	32
6.1. Tavoitteet Oulujärven kalakantojen tilalle, hoidolle ja kalastukselle	32
6.2. Eturyhmien väliset näkemyserot ja ristiriidat	41
6.3. Oulujärven kalatalouden nykytila ja tulevaisuudennäkymät	42
6.4. Suhtautuminen tutkimustietoon	45
7. MATKAILUYRITTÄJÄT	47
8. TEEMAHAASTATTELUN JOHTOPÄÄTÖKSET	51
9. KIRJALLISUUS	53

1. Johdanto

Samalla järvellä toimii yleensä useita eri käyttäjäryhmiä: ammattikalastajia, kotitarve- ja virkistyskalastajia, retkeilijöitä, matkailuyrittäjiä jne. Eri ryhmien toiminnalleen asettamat tavoitteet ja toiveet voivat poiketa suuresti toisistaan. Jotkut hakevat luonnosta virkistyksellisiä elämyksiä toiset taas tavoittelevat esimerkiksi mahdollisimman suurta kalansaalista. Kalastajien tavoitteita ja mielipiteitä on Suomessa kartoitettu haastatteluin ja tiedusteluin esimerkiksi Inarijärvellä (Salonen 1994) ja voimalaitosaltailla Pohjois-Suomessa (Vehanen 1995).

Eri kalastajaryhmien tavoitteiden yhteensovittaminen on yksi kalastuksen säätelyn ja kalataloudellisen hoidon keskeisiä haasteita. Eräs kalataloudellisten keskusteluiden ongelma on ollut keinokeskeisyys. Esimerkiksi kalataloudellisessa hoidossa keskustellaan usein istutusmääristä eikä niinkään mietitä pääasiasiaa, eli sitä mitä istutuksilla halutaan saavuttaa. Jotta kalastuksen säätelyä ja kalataloudellista hoitoa koskeva päätöksenteko olisi järkevällä perustalla tarvittaisiin tietoa eri käyttäjäryhmien kalastolle ja kalastukselle asettamista tavoitteista. Järven kalastajien ja muiden käyttäjien tavoitteet ovat kalatuotannon biologisten perusteiden lisäksi tärkeä järven käyttöä ja hoitoa ohjaava tekijä.

Oulujärvi on yksi Suomen merkittävimmistä järvistä. Kalastuksen merkitys on sekä virkistyksellisesti että kalastuksellisesti Oulujärvellä mittava. Järvellä toimii 50 ammatti- tai puoliammattikalastajaa sekä yli 3700 kotitarve- ja virkistyskalastustaloutta. Lisäksi Oulujärven matkailullista hyötykäyttöä halutaan kehittää (Kainuun Liitto 1996).

"Oulujärven kalatalouden monitavoitteinen kehittäminen" niminen tutkimushanke käynnistyi syksyllä 1996. Tutkimus tarkastelee Oulujärven kalataloutta laaja-alaisesti huomioiden kalakantojen lisäksi kalataloudessa liikkuvat rahavirrat sekä eri käyttäjäryhmien tavoitteet. Eri intressitahojen tavoitteita selvitettiin postitiedustelulla ja teemahaastatteluilla. Postitiedustelu lähetettiin Oulujärvellä kalastaneille ammattikalastajille sekä kotitarve- ja virkistyskalastajille. Postikyselyn lisäksi avainryhmien (esim. viranomaiset, kalastajat ja kalanjalostajat, matkailuyrittäjät) edustajia haastateltiin. Tässä osaraportissa esitetään Oulujärven kalastajille suunnatun postikyselyn ja teemahaastattelun tuloksia.

2. Postikyselyn menetelmät

Osoitetiedot kyselyä varten saatiin Pohjois-Suomen Vesitutkimustoimiston asiakasrekisteristä. Postikyselyjä lähetettiin yhteensä 350 kappaletta. Kaikille Oulujärven pääammatti- ja puoliammattikalastajille lähetettiin kysely (50 kpl). Pääammatti- ja puoliammattikalastajista 13 henkilöä oli troolikalastajia ja loput 37 kalastivat muilla pyydyksillä. Kotitarve- ja virkistyskalastajista otettiin 300 henkilön otos. Valintaperusteena oli, että henkilö oli vuoden 1995 kalastustiedustelun mukaan kalastanut Oulujärvellä (PSV 1996). Kalastajat jaettiin kolmeen ryhmään: Kajaanilaiset, muut ympäristökunnat (Vuolijoki, Vaala ja Paltamo) ja loma-asunnon Oulujärvellä omistaviin ulkopaikkakuntalaisiin (mökkiläiset). PSV:n kalastustiedustelun mukaan Oulujärvellä 1995 kalastaneista henkilöistä 56,3% oli Kajaanista, 33,4% muista ympäristökunnista ja 10,3% mökkiläisiä. Näiden prosenttiosuuksien perusteella kysely lähetettiin satunnaisesti valituille 169:lle Kajaanilaiselle, 100:lle ympäristökuntalaiselle ja 31:lle mökkiläiselle.

Tiedustelu uusittiin kerran vastaamattomille. Tiedustelussa käytetty kyselylomake on liitteenä (liite 1). Lomakkeessa oli yhteensä 26 kysymystä. Kalastukseen ja vastaajien luokitteluun liittyvien perustietojen lisäksi kysely käsitti kalatalouden eri aloilta olevia mielipidekysymyksiä sekä Oulujärven talousanalyysiin tarvittavia kysymyksiä.

Mielipidekysymyksissä vastaajat jaettiin kolmeen ryhmään: ammattikalastajat (=troolikalastajat ja muut pääammatti- ja sivuammattikalastajat), Kajaanissa ja muissa Oulujärven ympäristökunnissa (Vaala, Paltamo, Vuolijoki) asuvat kotitarve- ja virkistyskalastajat sekä muualla kuin Kajaanissa ja Oulujärven ympäristökunnissa asuvat kotitarve- ja virkistyskalastajat, jotka omistavat Oulujärvellä loma-asunnon (mökkiläiset). Ammattikalastajien vastaukset mielipidekysymyksiin ilmentävät luonnollisesti ammattikalastajien asenteita. Paikallisten (Kajaani, Vaala, Paltamo, Vuolijoki) kotitarve- ja virkistyskalastajien mielipiteet tulevat esille omana ryhmänään ja mökkiläisten vastaukset antavat suuntaviivoja niiden ulkopaikkakuntalaisten asenteista, joilla on kokemusta kalastamisesta Oulujärvellä.

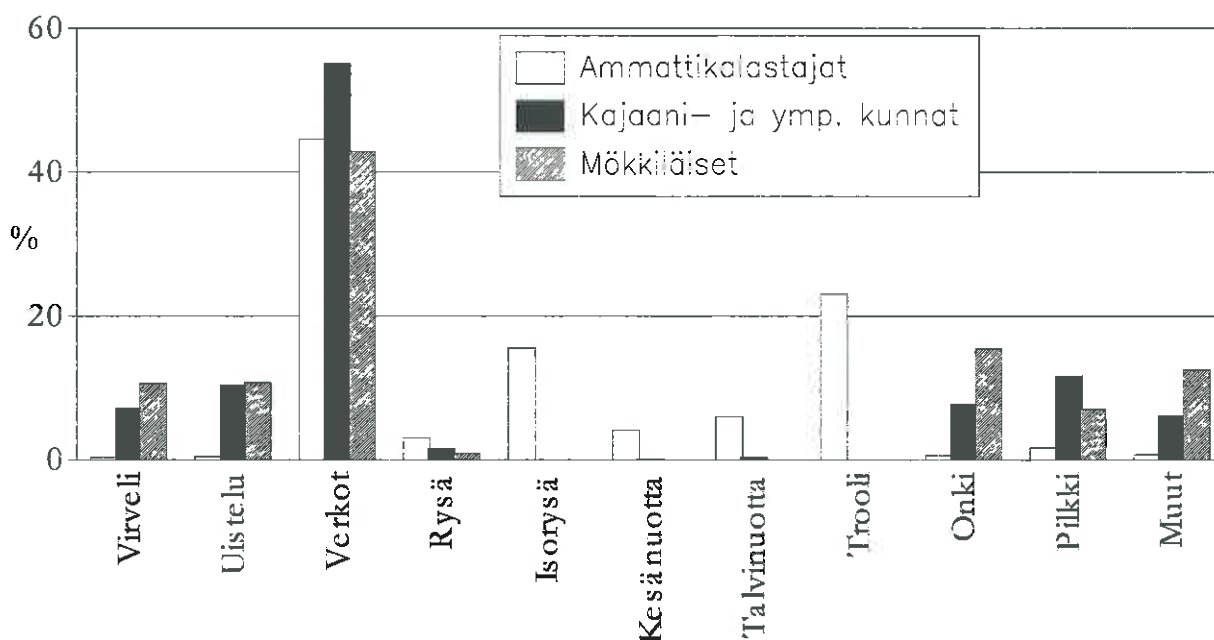
Ryhmien välillä on eroja myös kalastuksen määrässä. Kalastuspäiviä henkeä kohden on ammattikalastajilla eniten. Paikallisilla verkkoja käyttäneillä kotitarve- ja virkistyskalastajajilla oli keskimäärin 47 verkkokalastuspäivää Oulujärvellä vuonna 1996 ja vastaavasti virveliä käyttäneillä 12 kalastuspäivää. Mökkiläisten vastaavat luvut olivat pienempiä: 22 verkkokalastuspäivää ja 8 virvelöintipäivää. Pyyntipäivien kokonaismäärästä verkkokalastus muodosti suurimman osuuden kaikissa kalastajaryhmissä (kuva 1). Ammattikalastajilla troolaukset sekä isorysä ja nuotta muodostivat muista ryhmistä poiketen huomattavan osan pyyntipäivistä. Paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien ja mökkiläisten pyyntipäivien prosentuaalinen jakautuminen eri pyydyksien kesken oli melko samankaltaista (kuva 1). Paikallisissa kalastajissa käytettiin

kuitenkin suhteellisesti enemmän verkkoja kuin mökkiläisten keskuudessa ja vastaavasti mökkiläisissä oli suhteellisesti enemmän virvelijöitä, uistelijoita ja onkijoita. Ammattikalastajista (31 vastannutta) 16,1% kuului ikäryhmään 18-35 vuotta, 64,5% 36-55 vuotiaisiin ja 19,4% oli yli 55 vuotiaita. Paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien (198 vastannutta) ikärakenne oli painottunut hieman enemmän vanhempiin ikäluokkiin: 15,1% oli 18-35 vuotiaita, 46,5% 36-55 vuotiaita ja 38,4% yli 55 vuotiaita. Mökkiläisistä (27 vastannutta) suurin osuus, 48,2% kuului yli 55 vuotiaisiin. Ainoastaan 7,5% oli 18-35 vuotiaita ja 44,4% kuului 36-55 vuotiaisiin. Kalastajien jakautuminen eri ikäryhmiin ei ryhmien välillä kuitenkaan poikannut tilastollisesti toisistaan ($X^2=6,5$, N.S.). Sen sijaan eri kalastajaryhmien kalastus painottui eri tavalla Oulujärven osa-alueille ($X^2=28,1$, $p<0.01$). Ammattikalastajien pääasiallisia kalastusalueita olivat Ärjänselkä (37,5% vastanneista) ja Niskanselkä (46,9%). Vain 15,8% ilmoitti pääasialliseksi kalastusalueekseen Paltaselän. Paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien pääsiiallinen kalastusalue Oulujärvellä oli Paltaselkä (44,3% vastanneista). Ärjänselällä pääasiassa kalasti 34,1% ja Niskanselällä 21,6%. Mökkiläisten pääsiiallinen kalastusalue oli Niskanselkä (65,2%). Ärjänselällä pääasiassa kalasti 21,7% mökkiläisistä ja Paltaselällä 13,0%.

Kotitarve ja virkistyskalastajien (paikalliset ja mökkiläiset) vastaukset ryhmiteltiin joissakin kysymyksissä myös pääsiiallinen kalastustavan perusteella. Pyyntipäivien perusteella jaoteltiin pääasiassa verkkoja käyttävät, vapapyydyksin kalastavat (uistelu ja virvelöinti) sekä jotakin muuta pyydystä (esim. onki, pilkki) pääsiiallisena kalastusmuotonaan käyttävät kalastajat. Lisäksi tuloksia tarkasteltiin Oulujärven osa-alueittain (Ärjänselkä, Niskanselkä, Paltaselkä) ja ikäryhmittäin (18-35, 36-55 ja yli 55 vuotiaat).

3. Postikyselyn tulokset

Kyselyyn vastasi yhteensä 275 henkilöä, joista 224 ensimmäisellä ja 51 toisella kyselykierroksella. Kokonaisvastausprosentiksi tuli 78,6%. Vastausprosenttia voidaan pitää varsin hyvänä, kun huomioidaan kyselyn laajuus.

Kuva 1. Pyyntipäivien prosentuaalinen jakautuminen eri pyydyksille kalastajaryhmittäin.

Vastanneista 261 vastasi kalastajaryhmää koskevaan kysymykseen: 83,9% ilmoitti olevansa virkistys- tai kotitarvekalastajia, 6,1% puoliammattikalastajia (enintään 30% tuloista kalastuksesta) ja 4,6% ammattikalastajia (yli 30% tuloista kalastuksesta). Yhteensä 5,4% ilmoitti, että ei ollut kalastanut vuonna 1996 Oulujärvellä.

Vastaajista 84,7% oli miehiä. Eri ikäryhmiin vastaajat sijoittuivat seuraavasti: 18-25 vuotta 2,3%, 26-35 vuotta 12,1%, 35-45 vuotta 27,0%, 46-55 vuotta 21,5%, 56-65 vuotta 22,3% ja yli 65 vuotiaita 14,8%. Eri ammatteihin vastaajat ilmoittivat kuuluvansa seuraavasti: eläkeläiset 31,8%, työntekijät 31,0%, alemmat toimihenkilöt 11,5%, ylemmät toimihenkilöt 6,1%, yrittäjät 5,0%, kalastajat 4,2%, maatalousyrittäjät 2,3%, opiskelijat 2,3% ja johtavassa asemassa toisen palveluksessa olevat 0,8%. Muihin ryhmiin ilmoitti kuuluvansa 5,0% vastaajista.

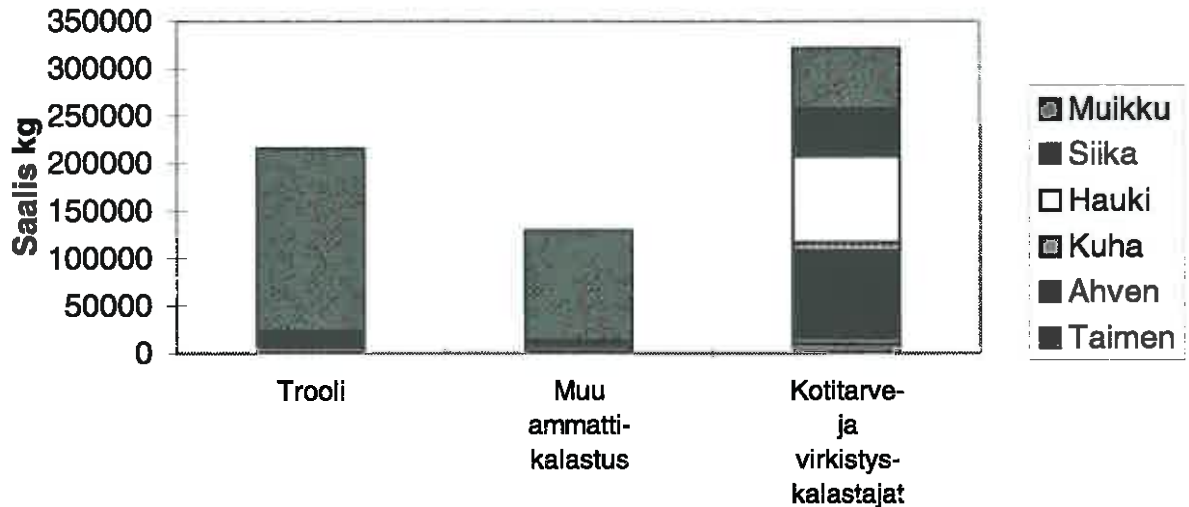
Pääasialliseksi kalastusalueekseen Oulujärvellä 33,3% ilmoitti Ärjänselän, 29,4% Niskanselän ja 37,2% Paltaselän, joten vastaajajoukko kokonaisuutena koostui melko tasaisesti eri puolella Oulujärveä kalastavista henkilöistä.

3.1. Saaliit ja pyynti

Oulujärven kalansaalis tarkasteltujen lajien osalta (taimen, ahven, kuha, siika, hauki, muikku) arvioitiin kyselyn vastausten perusteella. Virkistyskalastajien saalis arvioitiin perustuen siihen, että kalastajamäärä vuonna 1996 on pysynyt samana kuin vuoden 1995 saalistiedustelussa (ks. PSV 1996). Koska otanta oli varsin pieni on saalistilasto lähinnä suuntaa antava. Kyselyn mukaan kotitarve ja virkistyskalastajien saalistiedoista (205 kysymykseen vastannutta) 7,3% perustui kirjanpitoon ja loput arvioivat saaliinsa.

Puoliammattikalastajien sekä kotitarve- ja virkistyskalastajien kyselyn vastaukset laajennettiin kalastajien kokonaismäärään toisen kyselykierroksen vastausten perusteella. Täten pyrittiin välttämään yliarviota, joka johtuu ensimmäisellä kierroksella vastanneiden mahdollisesti aktiivisempien kalastajien paremmista saaliista (esim. Leinonen 1988). Ammattikalastajien saalistietoina käytettiin Kainuun maaseutuelinkeinopiirin kyselyn tuloksia, paitsi ahvenen ja kuhan osalta, joita ei maaseutuelinkeinopiirin raportissa oltu arvioitu. Näiden lajien troolisaaliit arvioitiin tämän tiedustelun osalta.

Oulujärven taimen-, ahven-, kuha-, siika-, hauki- ja muikkusaaliista vuonna 1996 troolikalastajat saivat vajaat 216 tonnia eli 32,3%. Tarkastelluista lajeista troolikalastajien saalis koostui lähes kokonaan muikusta (kuva 2). Oulujärven muikkusaalis vuonna 1996 oli erittäin hyvä. Muiden ammatti- ja puoliammattikalastajien saalis näistä lajeista oli runsaat 129 tonnia (19,4%), koostuen myös pääasiassa muikusta (kuva 2). Kotitarve- ja virkistyskalastajien saalis edellä mainituista lajeista oli vajaat 322 tonnia (48,3%). Saalis koostui huomattavasti monipuolisemmin eri lajeista kuin ammattikalastuksessa (kuva 2).

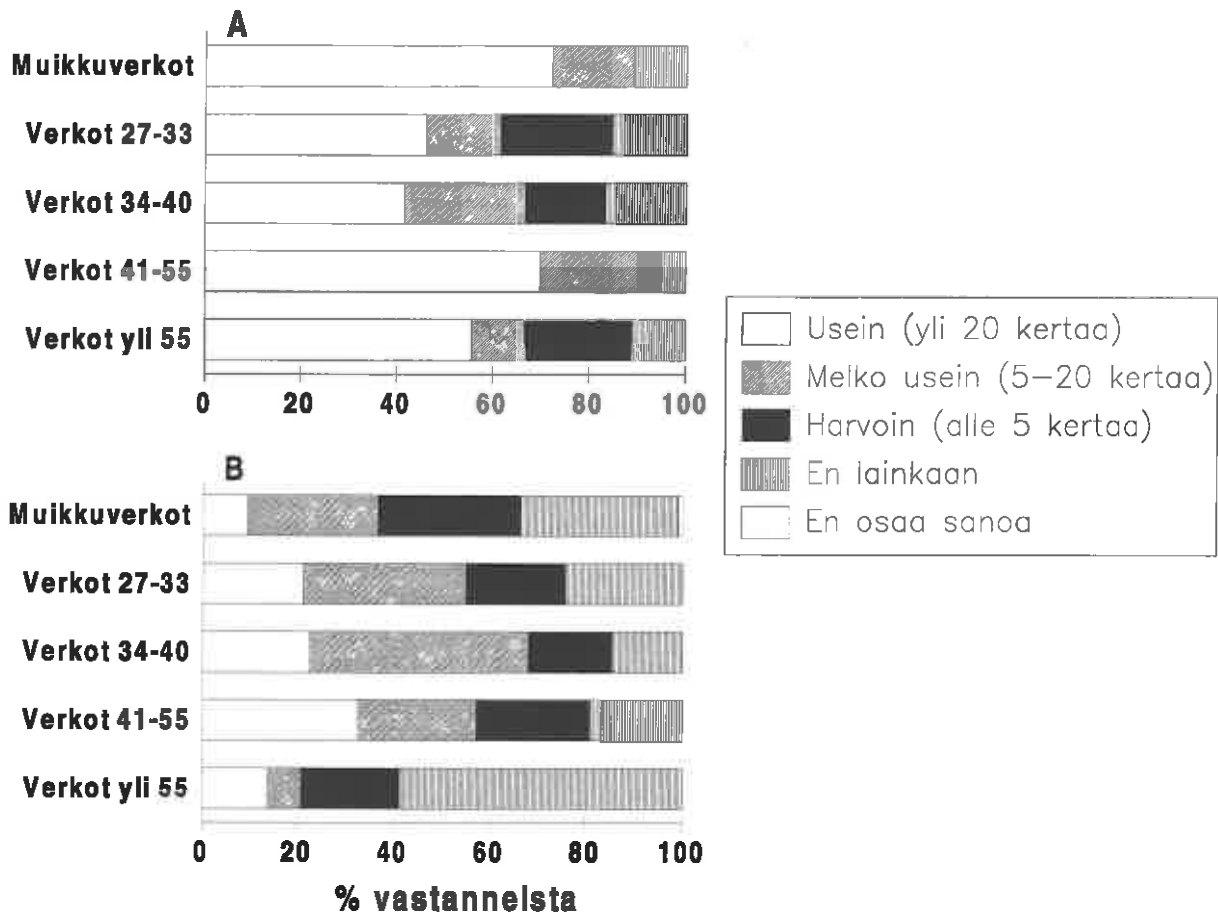

Kuva 2. Taimenen, ahvenen, kuhan, hauen, siian ja muikun saaliit Oulujärvessä 1996 kalastajaryhmittäin.

Verkkoja pyydyksenään käyttäneiden ammattikalastajien ja virkistys- ja kotitarvekalastajien välillä oli selviä eroja sekä pyynnin määrässä että käytetyissä verkkojen harvuuksissa. Ammatti- ja puoliammattikalastajat käyttivät verkkoja huomattavasti virkistys- ja kotitarvekalastajia useammin (kuva 3). Lisäksi ammattikalastajien verkkojen silmäkoot näyttivät painottuvan erityisesti muikkuverkkoihin ja yli 40 mm verkkoihin, kun taas kotitarve- ja virkistyskalastajat käyttivät eniten 27-45 mm verkkoja.

3.2. Tyytyväisyys Oulujärven saaliiseen

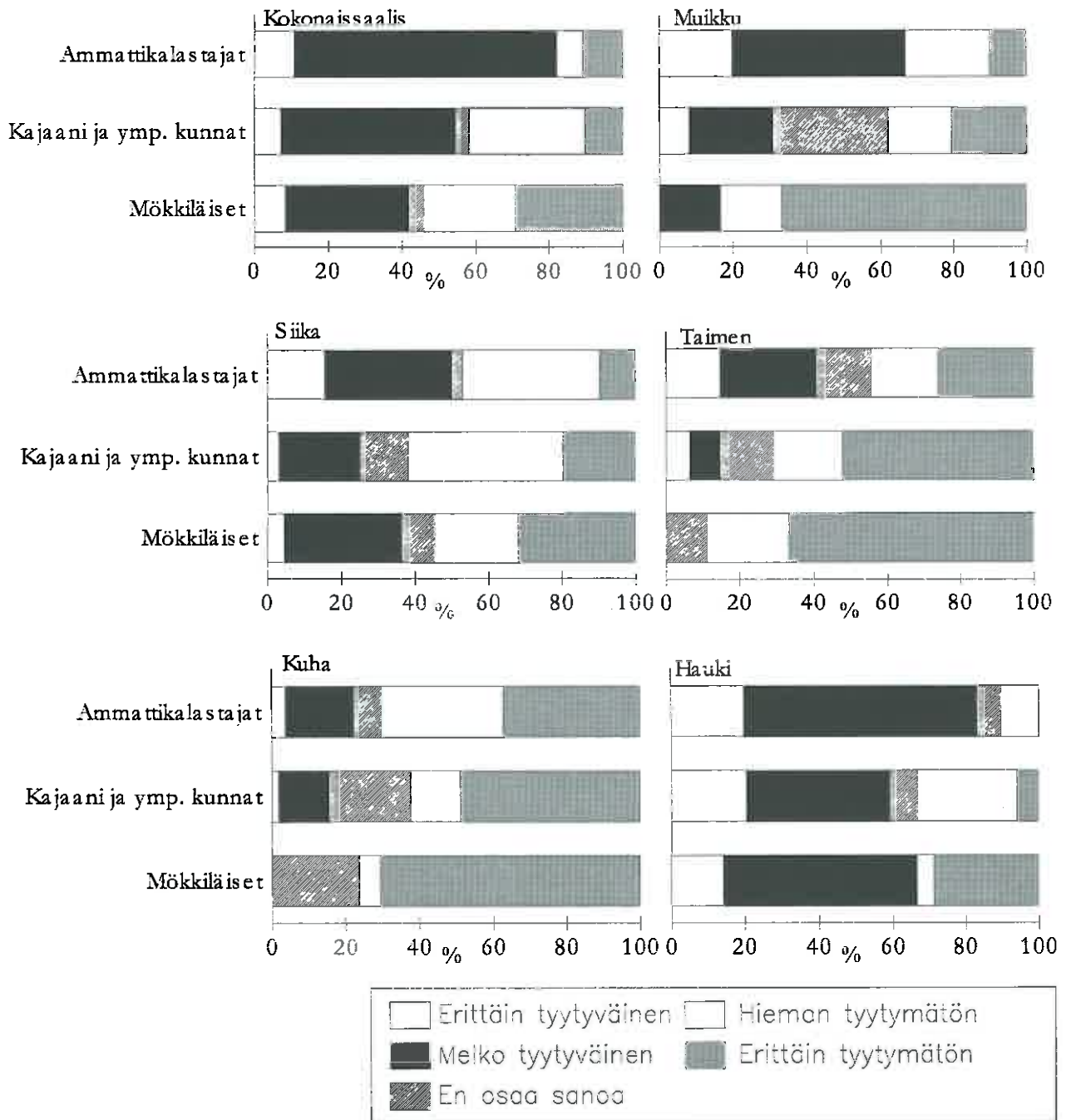
Ammattikalastajista pääosa oli melko tyytyväisiä vuoden 1996 kokonaissaaliiseen: erittäin ja melko tyytyväisten ammattikalastajien määrä oli yli 80% vastanneista (kuva 4). Paikallisista kotitarve- ja virkistyskalastajista myös suurin osa oli melko tyytyväisiä vuoden 1996 kokonaissaaliiseen (54% erittäin tai melko tyytyväisiä), mutta mökkiläisten joukoissa tyytyväisten osuus oli alle puolet vastanneista (kuva 4).

Kuva 3. Eri harvuisten verkkojen käyttötiheys Oulujärvellä (A) ammatti- ja puoliammattikalastajilla ja (B) kotitarve- ja virkistyskalastajilla.

Lajeittain tarkasteltuna ammattikalastajat olivat tyytyväisiä muikkusaaliiseen (kuva 4). Paikallisten kalastajien joukossa oli hieman enemmän muikkusaaliiseen tyytymättömiä kuin tyytyväisiä. Mökkiläisistä selvä enemmistö oli tyytymättömiä. Hieman yli puolet ammattikalastajista oli tyytyväisiä siikasaaliiseen. Muissa ryhmissä mielipidejakauma oli hieman tyytymättömyyden puolella.

Petokalalajeista haukisaaliiseen oltiin selvästi tyytyväisempiä kuin istutettujen taimenen ja kuhan saaliisiin. Taimensaaliiseen kantaa ottaneista ammattikalastajista noin puolet oli tyytyväisiä saaliiseen, mutta muissa ryhmissä, erityisesti mökkiläisten joukossa, oltiin tyytymättömiä taimen saaliiseen. Pääosa vastaajista oli tyytymättömiä kuhasaaliisiin, mutta erityisesti mökkiläisten joukossa tyytymättömyys korostui (kuva 4).

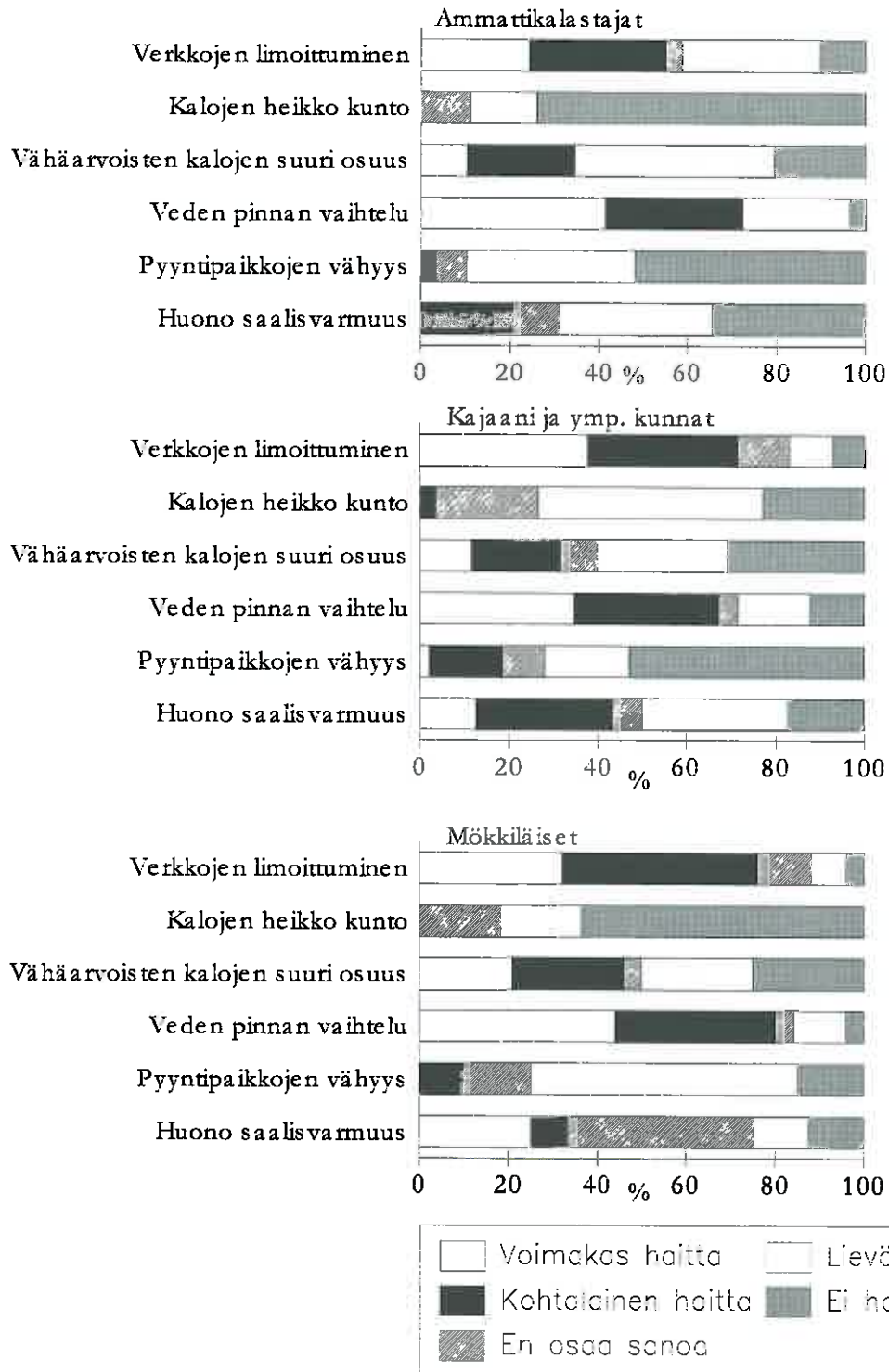

Kuva 4. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä tyytyväisyyttä Oulujärven kokonaissaaliiseen sekä eri lajien saaliiseen. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 27-32, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 97-169 ja mökkiläisillä 17-24.

Pääasiallinen kalastustapa, kalastusalue tai kalastustapa ei selkeästi vaikuttanut saalistyytyväisyyteen Oulujärvellä. Kuitenkin esimerkiksi pääasiallinen kalastusalue näytti vaikuttavana (X^2 -testi, $p < 0.10$) tyytyväisyyteen kuhasaaliiseen: Niskanselällä ei ollut kuhasaaliiseen tyytyväisiä kalastajia mutta Palta- ja Ärjänselällä pääasiallisesti kalastaneista runsas 20% oli erittäin tai melko tyytyväisiä (pääasiassa melko tyytyväisiä) kuhasaaliisiin. Vastaavasti eri ikäluokkien saalistyytyväisyys näytti olevan erilaista erityisesti siikasaaliin osalta. Ikäluokassa 35-55 vuotiaat erittäin tyytymättömiä oli yli 30% vastanneista kun vastaava luku muissa ikäryhmissä oli 10-15%. Vastaavasti yli 55 vuotiaissa erittäin tyytyväisiä oli runsas 10% kun muissa ikäryhmissä näiden osuus oli alle 3%. Kotitarve- ja virkistyskalastajien kalastustapa näytti vaikuttavan tyytyväisyyteen muikkusaaliiseen. Verkolla kalastavista puolet oli erittäin tai melko tyytyväisiä, kun pääasiassa vapapyydyksiä ja pääasiassa muita pyydyksiä käyttävillä vain 23% ja 26% oli tyytyväisiä muikkusaaliiseen.

3.3 Kalastukselle aiheutuneet haitat

Kalastukselle aiheutuvista haitoista verkkojen limoittuminen ja veden pinnan vaihtelu koettiin kaikkein voimakkaimmin kalastusta haittaavina tekijöinä (kuva 5). Verkkojen limoittumisen koki voimakkaaksi tai kohtalaiseksi haitaksi 55,2% ammattikalastajista, 71,5% paikallisista kotitarve ja virkistyskalastajista ja 76,0% mökkiläisistä. Vastaaavat luvut veden pinnan vaihtelun osalta olivat 72,4% ammattikalastajilla, 67,3% paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla ja 80% mökkiläisillä. Nämä kaksi haittaa erottuivat selvästi muista. Vähäarvoisten kalojen suuren osuuden koki joko voimakkaaksi tai kohtalaiseksi haitaksi kalastajaryhmästä riippuen 31-46% vastaajista. Huono saalisvarmuus ei ollut merkittävä haitta ammattikalastajille, mutta esimerkiksi paikallisista kotitarve- ja virkistyskalastajista 43% piti sitä joko voimakkaana tai kohtalaisena haittana ja 25% mökkiläisistä piti sitä voimakkaana haittana.

Kuva 5. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä eri haittojen vaikutusta kalastukseen. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 27-29, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 131-165 ja mökkiläisillä 22-25.

3.4. Taimenen, siian ja kuhan pyyntikoko

Vastaajia pyydettiin ilmaisemaan mielipiteensä siitä, minkä kokoisina taimen, siika ja kuha tulisi heidän mielestään pyytää. Vastauksen taustaksi annettiin näiden lajien nykyinen keskimääräinen pyyntikoko (siian osalta verkkosaaliin pyyntikoko, kuva 6). Lähes kaikissa vastauksissa kalat haluttiin pyytää nykyistä kookkaampina. Taimenen pyyntikoon keskiarvo kaikista vastauksista laskettuna ($N=203$) oli 1,15 kiloa vaihdellen puolesta kilosta 6.25 kiloon. Myös kuhan keskikoko kaikista vastauksista ($N=183$) laskettuna oli hieman yli kilon: 1,13 kiloa. Haluttu pyyntikoko vaihteli vastauksissa 100 grammasta 5,75 kiloon. Siian tavoiteltu keskikoko kaikista vastauksista ($N=201$) laskettuna oli 357g, vaihdellen 100 grammasta 1,5 kiloon.

Eri kalastajaryhmien välillä oli merkitseviä eroja (Kruskall-Wallis-testi, $p<0.05$) taimenen ja kuhan, mutta ei siian, tavoitekoossa. Ammattikalastajien tavoitekoko oli ryhmistä suurin, mökkiläisillä pienin (kuva 6).

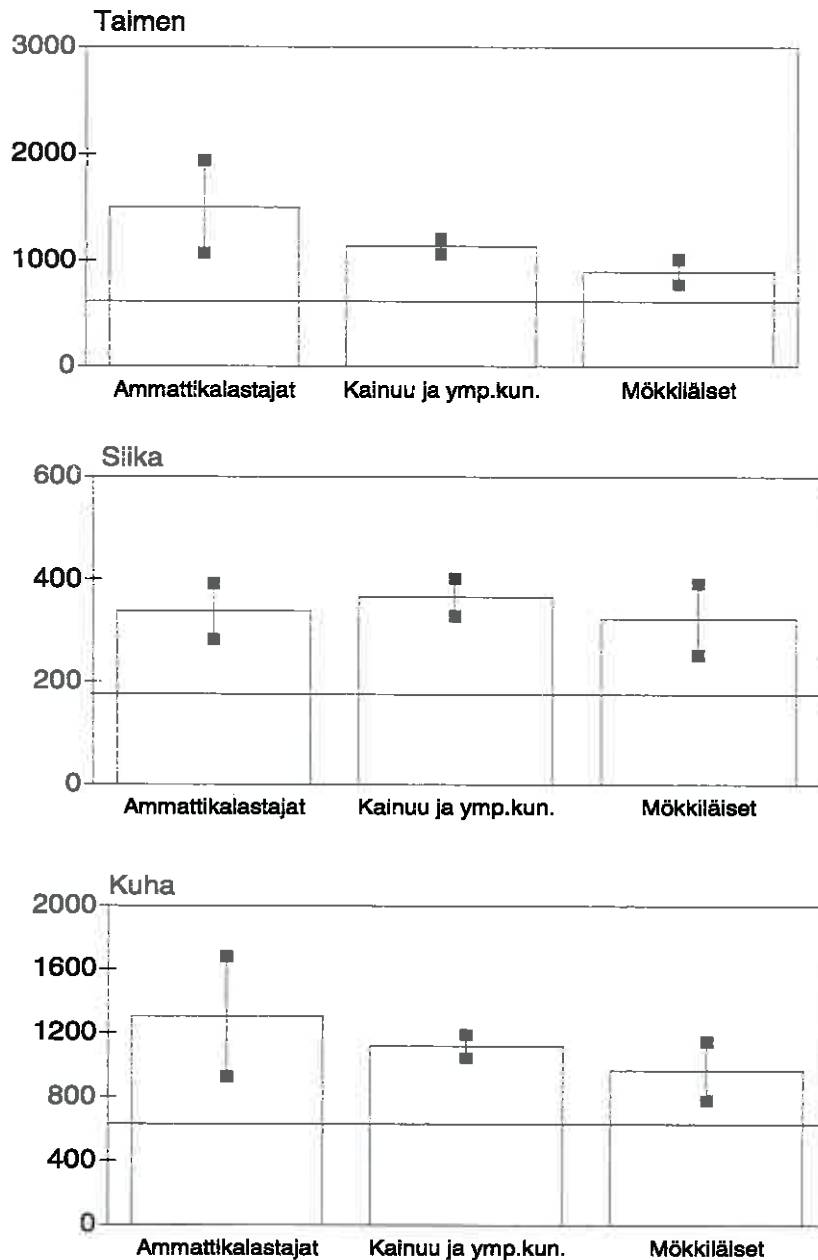
3.5. Kalastukselle asetetut tavoitteet

Ammattikalastajien tärkein tavoite kalastukselleen oli ansioiden hankkiminen (kuva 7). Kyselyn mukaan kuitenkin myös muut kuin saaliin määrään tai arvoon liittyvät tavoitteet ovat ammattikalastajille tärkeitä. Esimerkiksi luonnon seuraamisella oli tärkeä merkitys järvellä kalastettaessa. Kalastustaidon kehittäminen, tuoreen kalan hankkiminen kotitalouteen ja jopa virkistäytyminen ja rentoutuminen olivat ammattikalastajan muita tärkeitä kalastuksen tavoitteita.

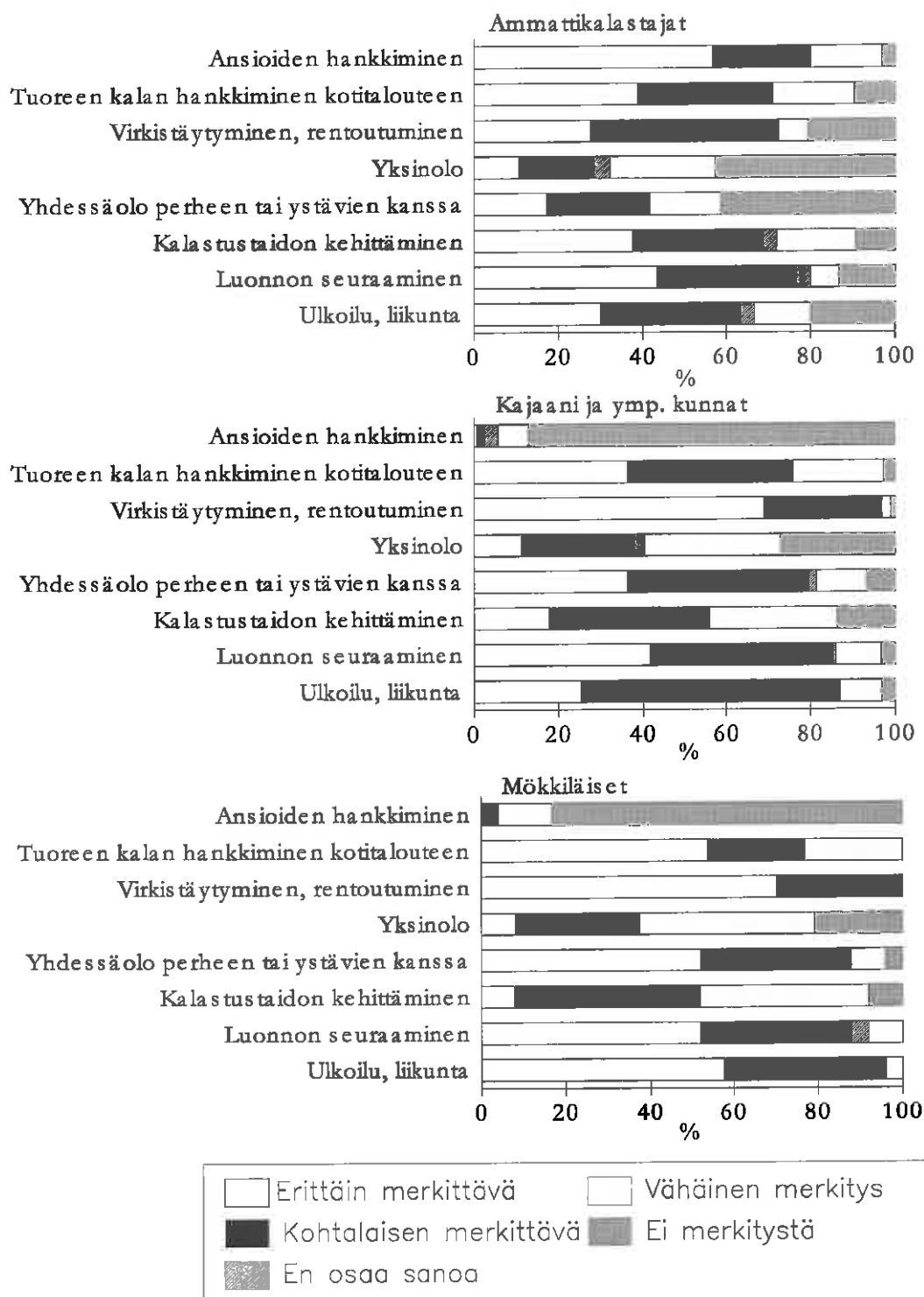
Kotitarve- ja virkistyskalastajilla ansioiden hankkimisella ei ole merkitystä kalastuksen tavoitteena (kuva 7). Virkistäytyminen ja rentoutuminen oli tämän kalastajaryhmän tärkein motiivi. Virkistäytymisen ja rentoutumisen, kuten myös ulkoilun ja liikunnan, merkitys näytti korostuvan vielä enemmän mökkiläisten vastauksissa (kuva 7). Sekä paikallisten kotitarve ja virkistyskalastajien että mökkiläisten tärkeitä tavoitteita kalastukselle olivat myös luonnon seuraaminen, yhdessäolo perheen ja ystävien kanssa sekä tuoreen kalan hankkiminen kotitalouteen.

Kalastukselle asetettuja tavoitteita tarkasteltiin myös ikäryhmittäin (18-35, 36-55 ja yli 55 vuotiaat). Ikäryhmien välillä oli merkitseviä eroja ainoastaan suhtautumisessa virkistäytymiseen ja rentoutumiseen kalastuksen tavoitteena ($X^2=13,5$, $p<0,05$). Ikäluokassa 18-35 vuotiaat 75,6% vastanneista piti virkistäytymistä ja rentoutumista erittäin merkittävänä tavoitteena. Ikäluokassa 36-55 vuotiaat vastaava prosenttiluku oli 65,8% ja yli 55-vuotiaissa enää 54,2%. Tuoreen kalan hankkiminen kotitalouteen oli lähes puolelle (49,4%) yli 55-vuotiaalle erittäin merkittävä kalastuksen tavoite. Sen sijaan nuoremmissa ikäluokissa tuoreen kalan hankkimista kotitalouteen piti erittäin merkittävänä kalastuksen tavoitteena

huomattavasti pienempi osuus vastanneista (35,1% 18-35 vuotiaista ja 32,4% 36-55 vuotiaista). Ero vastausten jakautumisessa ikäluokkien välillä ei kuitenkaan ollut tilastollisesti merkitsevää.

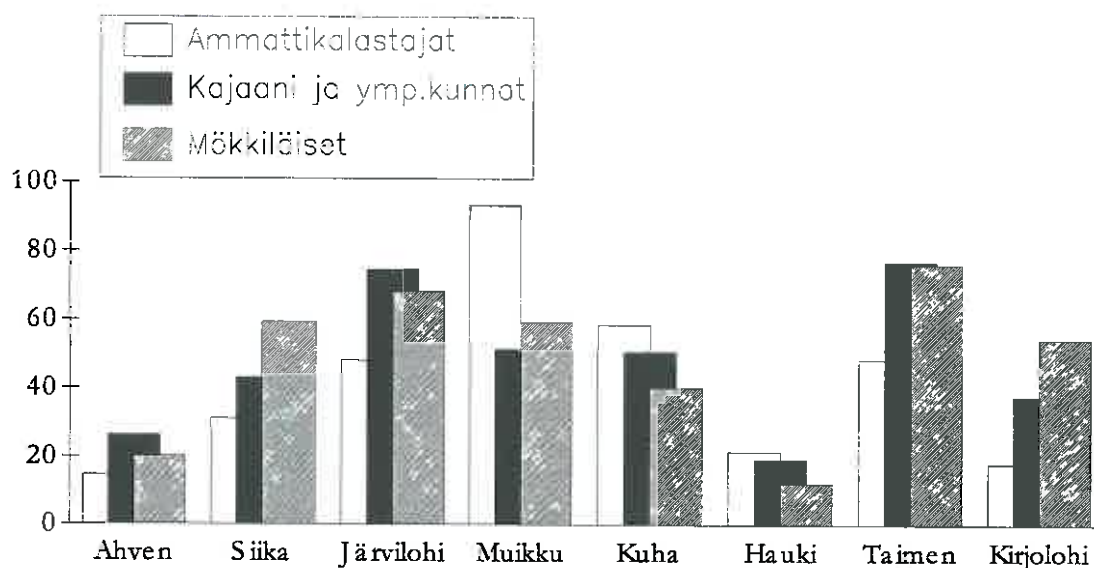
Kuva 6. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä, minkä kokoisina taimen, siika ja kuha tulisi vastaajien mielestä pyytää. Pylväs kuvaa vastausten keskiarvoa, pystyjana 95% luottamusväliä ja poikittainen viiva kuvaa nykyistä keskimääräistä pyyntikokoa. Vastaajien määrä oli ammattikalastajissa 26-27, Kajaanin ja ympäristökuntien kotitarve- ja virkistyskalastajissa 137-154 ja mökkiläisissä 19-23.

Kuva 7. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä kalastukselle asetettuja tavoitteita. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 28-32, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 156-190 ja mökkiläisillä 24-27.

3.6. Toivotuimmat kalalajit

Ammattikalastajien selvästi toivotuin saalislaji oli muikku: yli 90% ammattikalastajista piti muikkua erittäin toivottavana saalislajina (kuva 8). Myös kuha oli ammattikalastajien toivelistalla haluttu saalislaji. Paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien ja mökkiläisten tavoitelluimmat saalislajit olivat sensijaan petomaiset lohikalat, taimen ja järvilohi (kuva 8). Näitä kahta ryhmää erottelee ehkä parhaiten se, että kirjolohi sekä siika olivat mökkiläisille mieluisampia saalislajeja kuin paikallisille kotitarve- ja virkistyskalastajille. Paikalliset kalastajat pitivät taas kuhaa mökkiläisiä mieluisampana lajina. Haukea piti erittäin toivottuna saalislajina alle 20% vastanneista (kuva 8). Toivottuna saalislajina haukea piti kuitenkin runsas puolet (50,2%) vastanneista.

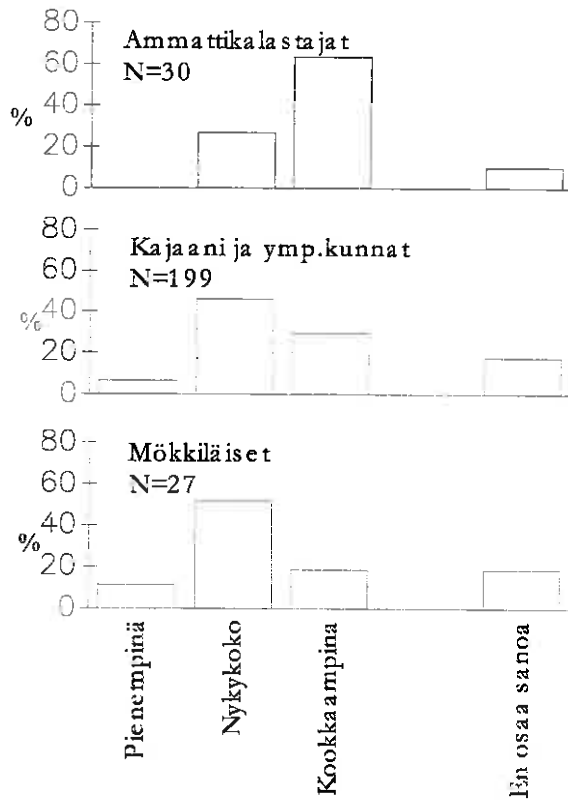
Kuva 8. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä toivotuimpia saalislajeja. Kuvassa on esitetty kunkin kalalajin kohdalla niiden vastausten prosenttiosuus, jotka pitivät lajia erittäin toivottavana saalislajina. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 27-31, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 166-182 ja mökkiläisillä 24-27.

3.7. Taimenen istutuskoko ja taimenkilon arvo

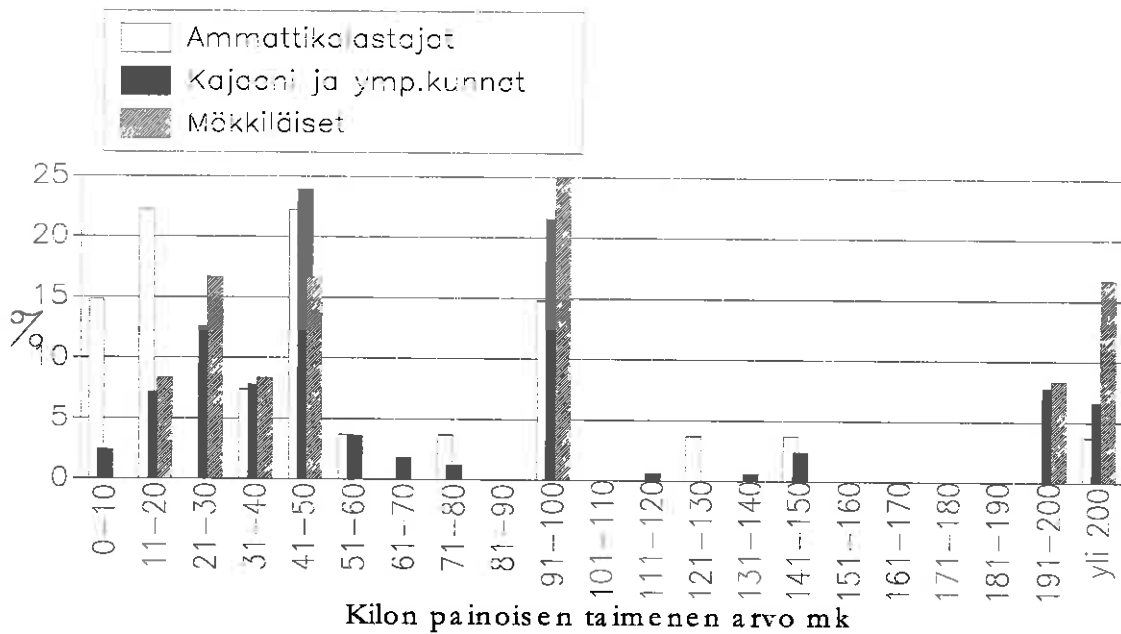
Vastaajilta tiedusteltiin, pitäisikö taimenistukkaat tulevaisuudessa istuttaa nykyisen kokoisina, vai tulisiko istutukset jatkossa tehdä nykyistä pienemmillä tai kookkaammilla poikasilla. Taustatiedoiksi annettiin taimenten nykyinen istutuskoko sekä tieto siitä, että samalla rahamäärällä saadaan kookkaampia istukkaita luonnollisesti kappaleissa vähemmän kuin pieniä istukkaita (kysymys 10, liite 1).

Pääosa kysymykseen vastanneista ammattikalastajista (63,3%, kuva 9) oli sitä mieltä, että taimenet tulisi jatkossa istuttaa nykyistä kookkaampina. Paikallisista kotitarve- ja virkistyskalastajista ja mökkiläisistä sen sijaan suurin osa halusi jatkossakin istuttaa taimenet nykyisen kokoisina (kuva 9). Paikallisista kalastajista suhteellisesti suurempi osuus kannatti istutuksia kookkaammilla istukkailla verrattuna mökkiläisiin. Vastaajia pyydettiin myös perustelemaan, miksi hän haluaa muuttaa taimenen istutuskokoa. Perustelut on esitetty liitteessä yksi. Suurimmassa osassa perusteluja isommilla istukkailla katsottiin olevan paremmat mahdollisuudet kasvaa pyyntikokoiseksi ja niiden hävikin arveltiin olevan pienempiä istukkaita vähäisemmän.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, kuinka suuren arvon he antaisivat yhden kilon painoiselle itse vapavälinein pyytämälleen taimenelle, kun hintaan sisällytetään myös virkistys- ja elämystekijät. Ammattikalastajista kysymykseen vastasi 27 henkilöä. Kilon taimenen arvo vaihteli vastauksissa välillä 0-500 mk. Vastauksista laskettu keskimääräinen arvo kilon taimenelle oli 68 mk ja mediaani 50 mk. Verrattuna muihin ryhmiin ammattikalastajissa oli suhteellisesti enemmän kalastajia, jotka arvottivat taimenen arvon hyvin alhaiseksi (0-20 mk, kuva 10). Paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien vastauksissa (167 vastaajaa) taimenen arvo liikkui välillä 1-2000 mk. Vastauksista laskettu keskiarvo oli 113 mk ja mediaani 50 mk. Mökkiläisten (24 vastaajaa) arvioissa kilon taimen arvioitiin keskimäärin 184 mk arvoiseksi (vaihtelu 20-1000 mk) ja mediaani oli 75 mk. Kotitarve ja virkistyskalastajien arvioissa näytti taimenen arvolla olevan kolme huippua: noin 50 mk, 100 mk sekä 200 mk ja yli. Pääasiallisella kalatustavalla (vapa, verkko tai muu) ei ollut vaikutusta taimenen arvottamiseen (Kruskal-Wallis-testi, $X^2=0,1$, N.S.)

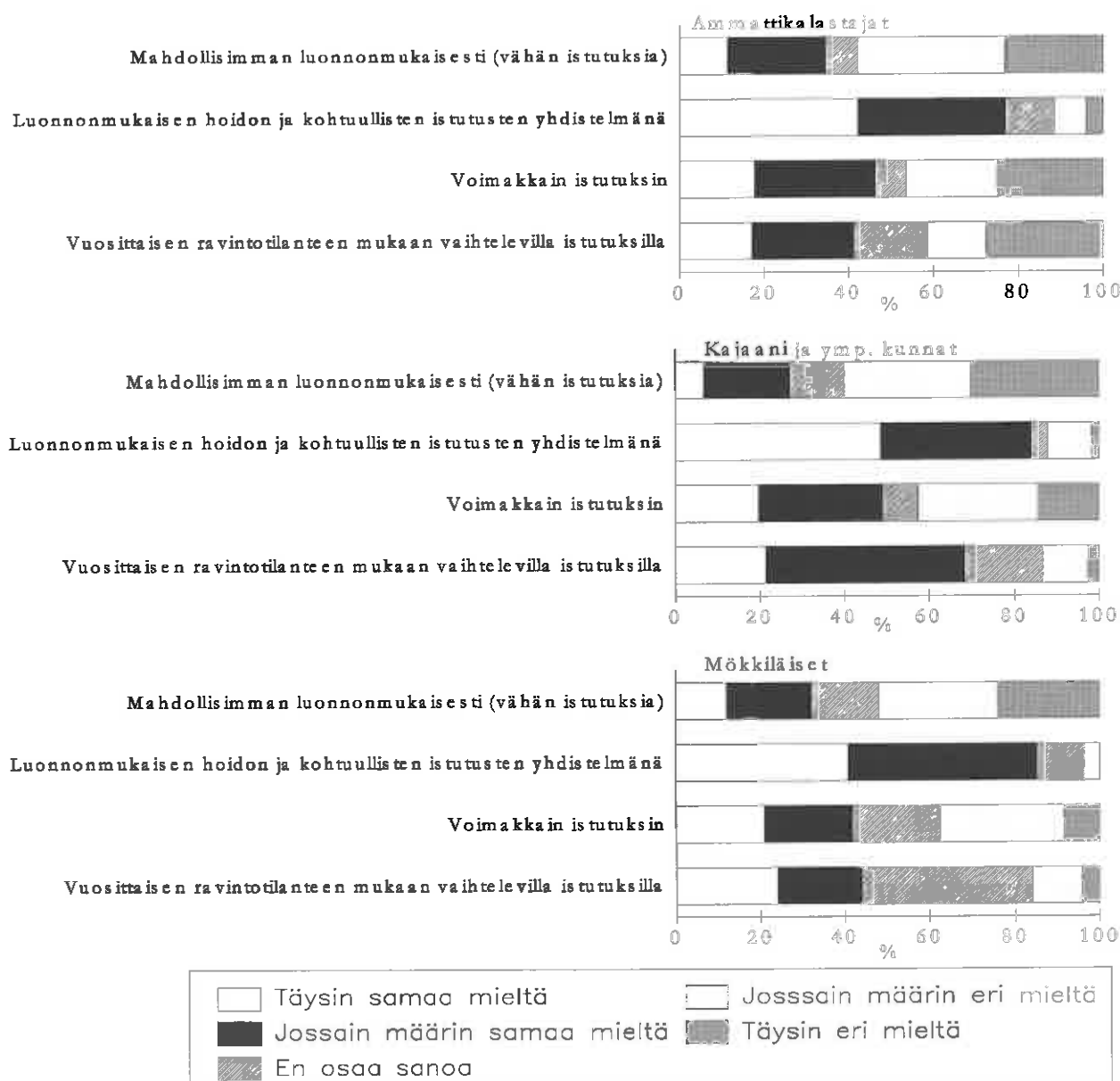
Kuva 9. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä: Minkä kokoisina taimenet tulisi mielestänne istuttaa jatkossa Oulujärveen?

Kuva 10. Vastausten jakautuminen kalastajaryhmittäin kysyttäessä kuinka suuren arvon vastaaja antaisi vapavälinein itse pyytämälleen kilon painoiselle taimenelle, kun arvoon sisällytetään virkistys- ja elämystekijät.

3.8. Istutustoiminnan kehittäminen

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten istutustoimintaa tulisi jatkossa kehittää. Istutusten kehittämisvaihtoehtoista kaikissa kalastajaryhmissä kannatettiin eniten luonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmää (kuva 11). Järven ravintotilanteen (esim. muikkukannan) mukaan vaihtelevia istutusmääriä kannatettiin selvästi eniten paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien keskuudessa. Istutustoiminnan kehittämisestä annetut vapaat kommentit on esitetty liitteessä 1.

Kuva 11. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä kannatusta eri istutusten kehittämisvaihtoehtoihin. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 26-29, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 159-181 ja mökkiläisillä 24-27.

3.9. Kalastaryhmien kehitys ja eri kalastusmuodot

Kyselyssä tiedusteltiin vastaajien mielipiteitä siitä, miten eri kalastajaryhmien henkilömäärän tulisi tulevaisuudessa kehittyä. Pääosa ammattikalastajista (jotka tässä siis sisältävät sekä pää- että puoliammattikalastajat) oli kyselyn mukaan sitä mieltä, että sekä paikallisten että ulkopaikkakuntalaisten kotitarve- tai virkistyskalastajien määrä voisi tulevaisuudessa Oulujärvellä lisääntyä (kuva 12). Ainoa kalastajaryhmä, jonka määrän pääosa ammattikalastajista pitäisi tulevaisuudessa ennallaan oli pääammattikalastajien lukumäärä.

Sekä paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien että mökkiläisten vastausten mukaan ainoa ryhmä, jonka henkilömäärän tulisi tulevaisuudessa järvellä lisääntyä, oli paikalliset kotitarve- ja virkistyskalastajat (kuva 12). Pääosassa vastauksia puoliammattikalastajien määrä voisi tulevaisuudessa pysyä ennallaan ja pääammattikalastajien määrä joko pysyä ennallaan tai vähentyä. Mökkiläisissä oli paikallisia kalastajia suhteellisesti enemmän niitä, joiden mielestä pääammattikalastajien määrän pitäisi tulevaisuudessa voimakkaasti vähentyä.

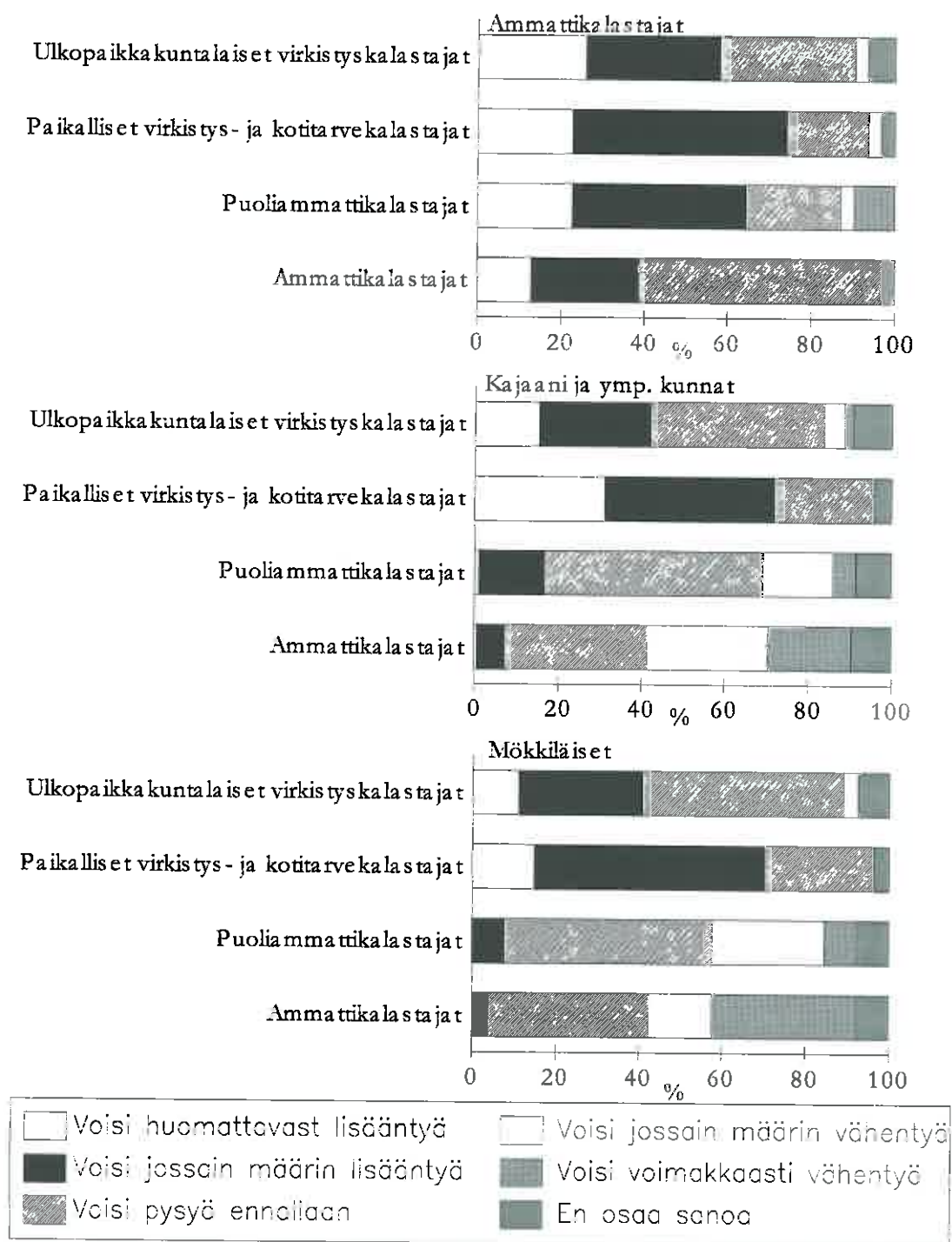
Pääasiallisella kalastusalueella (Ärjänselkä, Niskanselkä ja Paltaselkä) ei ollut merkitystä suhtautumiseen eri henkilöryhmien kehittyiseen. Sen sijaan ikäryhmien välillä vaihtelua esiintyi. Vanhimmissa ikäryhmässä suhteellisesti pienemmän osuuden mielestä (7,2%, $X^2=16,8$, $p=0.01$) ulkopaikkakuntalaisten virkistyskalastajien määrä voisi Oulujärvellä lisääntyä verrattuna muihin kahteen kalastajaryhmään (22% molemmissa ryhmissä). Vastaavasti yli 55-vuotiaissa oltiin selkeimmin (62%, $X^2=12,9$, $p<0.05$) sitä mieltä, että ammattikalastajien määrän Oulujärvellä tulisi tulevaisuudessa vähentyä veraattuna muihin ikäryhmiin (37% ja 41%).

Kyselyssä tiedusteltiin myös kalastusmuotoja, joita Oulujärvessä tulisi tulevaisuudessa suosia. Ammattikalastajien mukaan erityisesti suosittavia pyyntimuotoja olivat kalastus muikkuverkoilla sekä harvoilla (yli 40 mm) verkoilla ja rysä ja nuottakalastus (kuva 13). Sen sijaan Kajaanissa ja ympäristökunnissa asuvat kotitarve- ja virkistyskalastajat ja mökkiläiset eivät pitäneet rysä ja nuottakalastusta erityisesti suosittavina kalastusmuotoina. Vapakalastus oli näiden ryhmien mielestä suosittavin pyyntimuoto. Verkoista haluttiin suosia ammattikalastajien tapaan muikkuverkkoja sekä harvojen verkkojen käyttöä. Mökkiläisten joukossa ei kuitenkaan suosittu kaikkein harvimpien (yli 55 mm) verkkojen käyttöä samassa määrin kuin paikallisten kalastajien keskuudessa. Mökkiläisistä 66,3% vastanneista oli sitä mieltä että troolausta olisi rajoitettava. Vastaava luku paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien joukossa oli 48,1%. Muiden pyyntimuotojen kohdalla ei vastaavan suuruisia rajoituksia tukevia prosenttiosuuksia tullut esille.

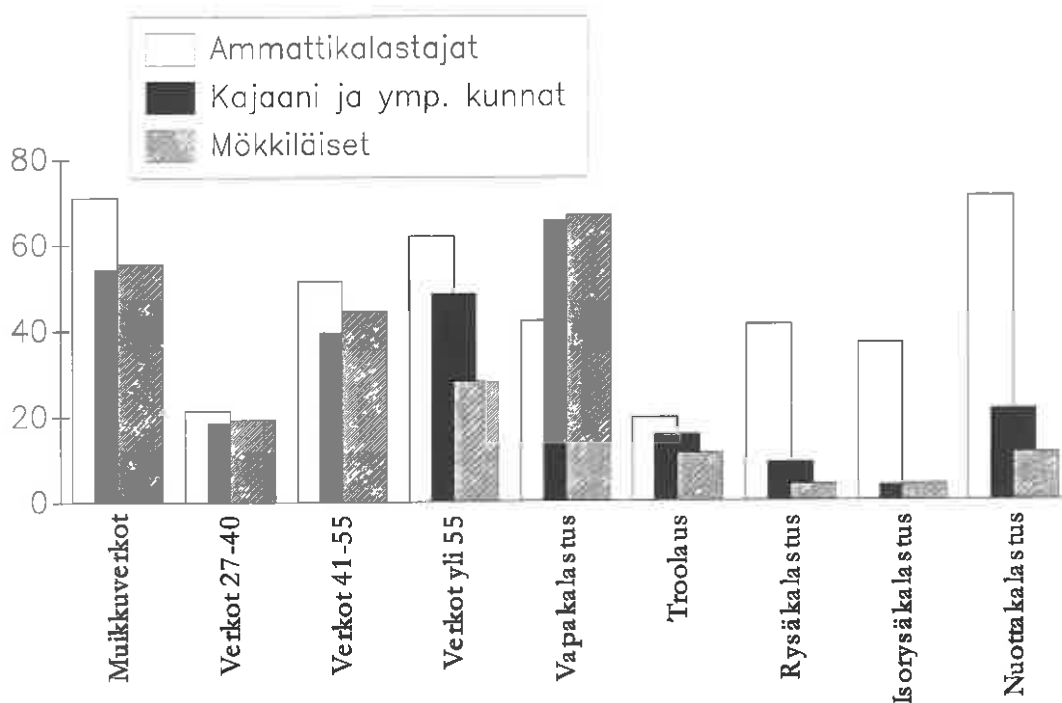
Vastaajan pääasiallinen kalastusalue Oulujärvessä ei näyttänyt vaikuttavan eri kalastusmuotojen suosimiseen. Sen sijaan eri ikäluokkien välillä oli eroja. Yli 55-vuotiaiden joukossa pidettiin kalastusta muikkuverkoilla ($X^2=11,3$, $p<0,05$) suhteellisesti enemmän erittäin suosittavana kalastusmuotona verrattuna muihin ikäluokkiin (yli 55-vuotiaat 69%, 36-55-vuotiaat 61% ja 18-35- vuotiaat 43%). Sama trendi oli myös 27-40 mm verkkojen osalla (yli 55-vuotiaat 30 % erityisesti suosittava pyyntimuoto, 36-55-vuotiaat 17% ja 18-35-vuotiaat 14%). Toisaalta vapakalastusta pidettiin erityisesti suosittavana pyyntimuotona ($X^2=9,8$, $p<0,05$) nuorimmassa ikäluokassa (18-35- vuotiaat, 85,7%) ja vähiten suosittavana vanhimmassa ikäluokassa (64% 36-55-vuotiaat, 61% yli 55-vuotiaat). Toolausta haluttiin rajoittaa tai kieltää eniten nuorimmassa (70%) ja vanhimmassa (52%) verrattuna 35-55 vuotiaisiin (42%).

3.10. Kalastusrajoitukset

Vastaajille kerrottiin taustatietona, että alamittaisten kalojen joutuminen verkkoihin on erityisesti taimenen ja kuhan osalta ongelmana Oulujärvellä. Tämän vuoksi kysyttiin, olisivatko vastaajat valmiita noudattamaan tiettyjä kalastusrajoituksia saadakseen saaliikseen suurempia taimenia ja kuhia, vaikka esimerkiksi siian verkkokalastus voisi tästä kärsiä. Solmuväliltään 27-40 mm verkkojen käytön kieltämistä Oulujärvellä olisi kyselyn mukaan valmiita noudattamaan noin 60% ammattikalastajista ja Kajaanissa sekä Oulujärven ympäristökunnissa asuvista kotitarve- ja virkistyskalastajista (kuva 14). Mökkiläisistä pääosa vastusti tätä rajoitusta. Laajempaa silmäkokorajoitusta, 27-55 mm verkkojen kieltämistä, vastustivat kaikki kalastajaryhmät. Sen sijaan istutusalueilla muodostettavia kaikelta kalastukselta kiellettyjä rauhoitusaleita kannatettiin kaikissa ryhmissä, erityisesti kotitarve- ja virkistyskalastajien joukossa. Kysymykseen vastatut vapaat kommentit on esitetty liitteessä kaksi. Suurimmassa osassa vaadittiin kalastus- tai troolauskieltoa istutusalueille.

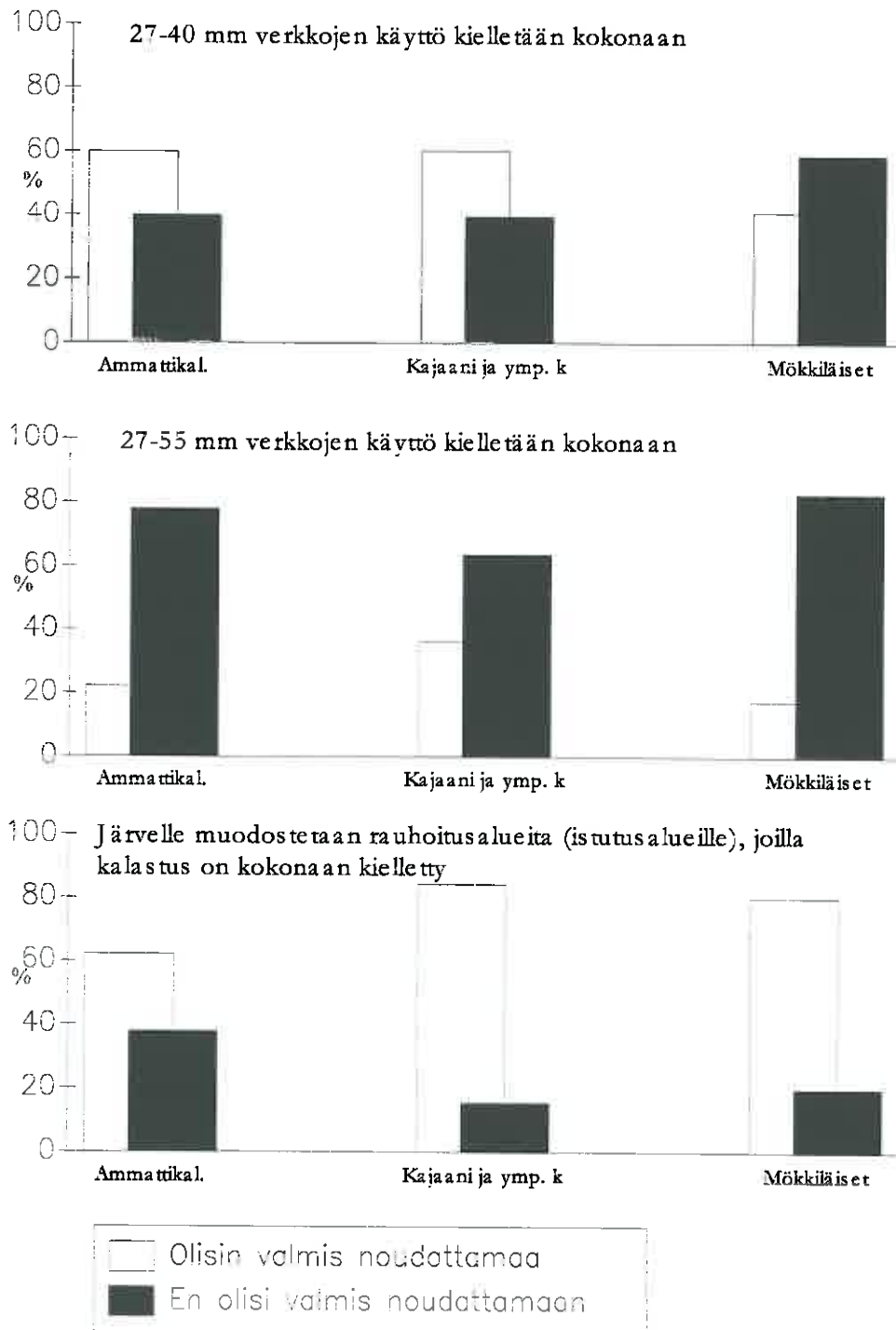

Kuva 12. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä, miten eri kalastajaryhmien määrän tulisi tulevaisuudessa Oulujärvellä kehittyä. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammatikalastajien joukossa oli 31, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 179-193 ja mökkiläisillä 26-27.

Kuva 13. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä mitä kalastusmuotoja Oulujärvellä tulisi tulevaisuudessa suosia. Kuvassa on esitetty kunkin pyyntimuodon kohdalla niiden vastausten prosenttiosuus, jotka pitivät kyseistä kalastusmuotoa erityisesti suosittavana. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 26-31, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 171-184 ja mökkiläisillä 25-27.

Ikäryhmällä ja pääasiallisella kalastusalueella oli merkitystä (X^2 -testi, $p < 0.05$) suhtautumisessa rajoituksiin. Silmäkooltaan 27-40 mm verkkojen kieltoa olisi valmis noudattamaan 75% 18-35 vuotiaista ja 65% 36-55-vuotiaista, mutta ainoastaan 40% yli 55-vuotiaista. Silmäkooltaan 27-55 mm verkkojen kieltoa noudattaisi kyselyn mukaan 47% 18-35-vuotiaista, 35% 36-55-vuotiaista ja 18% yli 55-vuotiaista. Kotitarve- ja virkistyskalastajista pääasiassa vapavälinein kalastavista 70% noudattaisi 27-40 mm verkkojen rajoittamista ja 65% pääasiassa muita (esim. onki, pilkki, nuotta, rysä) kalastusvälineitä käyttäneistä kalastajista. Kuitenkin vain 42% pääasiassa verkoilla kalastavista noudattaisi rajoitusta. Laajempaa verkkorajoitusta (27-55 mm verkot) noudattaisi vielä puolet pääasiassa vapavälinein kalastaneista ja 35% muita välineitä käyttäneistä, mutta ainoastaan 18% verkkokalastajista olisi valmis noudattamaan tätä rajoitusta.

Kuva 14. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä valmiutta noudattaa eri kalastusrajoituksia. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 27-30, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 154-174 ja mökkiläisillä 22-25.

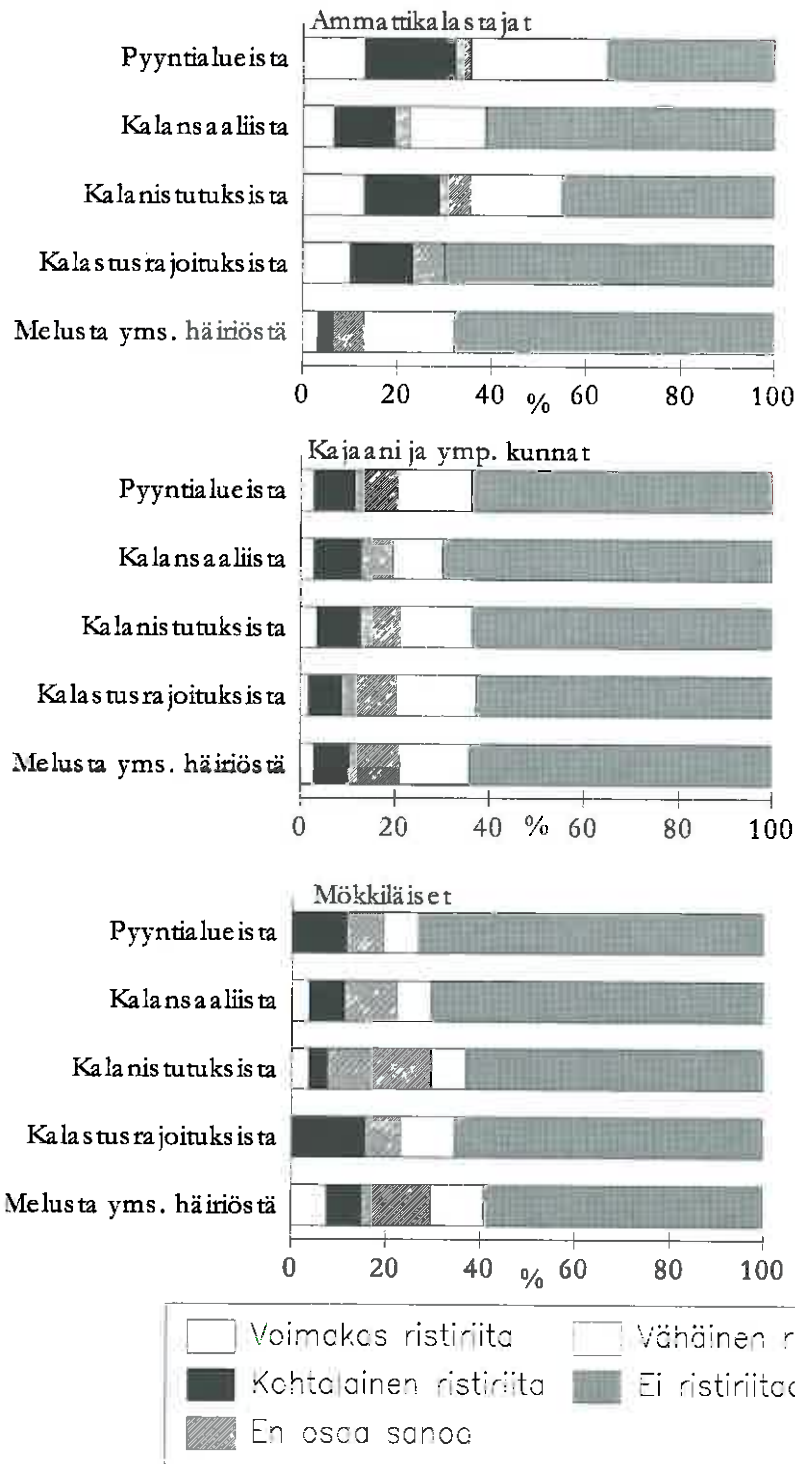
3.11. Ristiriidat

Kyselyssä tiedusteltiin, kokevatko vastaajat että heidän oman kalastusmuotonsa ja jonkin muun kalastusmuodon välille aiheutuu ristiriitoja Oulujärvellä. Mikään annetuista vaihtoehdoista ei kuitenkaan kalastajien mukaan juurikaan aiheuttanut ristiriitoja eri kalastusmuotojen välille (kuva 15). Ammattikalastajista noin neljännes koki, että ristiriitoja aiheutuu pyyntialueista ja kalanistutuksista (kuva 15).

Vastaajalle annettiin vaihtoehto määritellä itse tekijä, josta aiheutuu ristiriitoja eri kalastusmuotojen välille. Tähän vaihtoehtoon tuli kuitenkin vain muutamia vastauksia, joissa jonkin muun kuin annettujen tekijöiden koettiin aiheuttavan merkittävää ristiriitaa. Siis mikään erityinen syy ei noussut kyselyssä esille ristiriitojen aiheuttajana. Myöskään eri ikäryhmien, Oulujärven osa-alueiden tai eri tavalla kalastavien välillä ei ollut eroja ristiriitojen kokemisessa.

Jos vastaaja koki, että ristiriitoja hänen oman kalastusmuotonsa ja jonkin muun kalastusmuodon välillä esiintyy, häntä pyydettiin yksilöimään se kalastusmuoto, joka hänen mielestään lähinnä aiheuttaa ristiriitoja. Ammattikalastajista 26 vastasi kysymykseen. Heistä puolet oli sitä mieltä, että troolaukset aiheuttavat ristiriitoja ja seitsemän (26,9%) ilmoitti verkkokalastuksen aiheuttavan ristiriitoja. Paikallisista kotitarve- ja virkistyskalastajista 103 vastasi kysymykseen. Heistä 67% ilmoitti troolauksen olevan ristiriitoja aiheuttava pyyntimuoto ja 19,4% vastaavasti verkkokalastuksen. Yhteensä 15:sta vastanneesta mökkiläisestä lähes kaikki (86,7%) pitivät troolausta ristiriitoja aiheuttavana pyyntitapana.

Kaikissa ikäryhmissä troolaukset ja verkkokalastus koettiin eniten ristiriitoja aiheuttaviksi kalastusmuodoiksi. Eri ikäluokissa suhtautuminen näihin kahteen pyyntimuotoon ristiriitojen aiheuttajana kuitenkin vaihteli (X^2 -testi, $p < 0,05$). Nuorimmassa ikäluokassa (18-35-vuotiaat) 65% näitä pyyntimuotoja ristiriitojen aiheuttajina pitävistä ($N=20$) piti troolausta ristiriitojen aiheuttajana, ikäluokassa 36-55 68% ($N=51$) ja ikäluokassa yli 55-vuotiaat 90% ($N=49$). Myös kotitarve- ja virkistyskalastajilla suhtautuminen näihin kahteen pyyntimuotoon ristiriitojen aiheuttajana vaihteli (X^2 -testi, $p < 0,05$) eri pyydyksiä pääasillisenä pyyntivälineenä käyttävillä ryhmillä. Verkkokalastajista pääosa piti troolausta (90%) ristiriitoja aiheuttavana pyyntimuotona verrattuna verkkokalastukseen. Vapakalastajista vain runsaat puolet (55%) piti troolausta ristiriitoja aiheuttavana pyyntimuotona verrattuna verkkokalastukseen (45%).

Kuva 15. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä syitä, jotka aiheuttavat ristiriitoja heidän oman kalastusmuotonsa ja jonkin muun kalastusmuodon välille. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 30-31, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 173-185 ja mökkiläisillä 26-27.

3.12. Matkailupalvelut ja kalastusta tukevat palvelut

Vastaajilta tiedusteltiin, ovatko he käyttäneet Oulujärvellä kalastukseen liittyen matkailu- tai kalastusmatkailuyrittäjän palveluita. Vain muutama henkilö vastanneista oli Oulujärvellä aiemmin käyttänyt vastaavia palveluja (kuva 16). Lisäksi vastaajilta tiedusteltiin, käyttäisivätkö he tulevaisuudessa enemmän kalastusta tukevia palveluja, jos niitä tulevaisuudessa kehitettäisiin lisää Oulujärvellä. Suurimmalla osalla vastaajista ei ollut varmaa kantaa, vaan ”ehkä” oli yleisin vastaus kaikissa kalastajaryhmissä (kuva 16). Ammattikalastajat olivat muihin ryhmiin verrattuna innokkaimpia käyttämään kalastusta tukevia palveluja (kuva 16), mutta ammattikalastuksessa kalastusta tukevat palvelut mielletään muiksi kuin matkailukalastukseen liittyviksi palveluiksi. Mökkiläisissä oli vähemmän palveluiden varmoja käyttäjiä kuin paikallisissa kotitarve- ja virkistyskalastajissa (kuva 16).

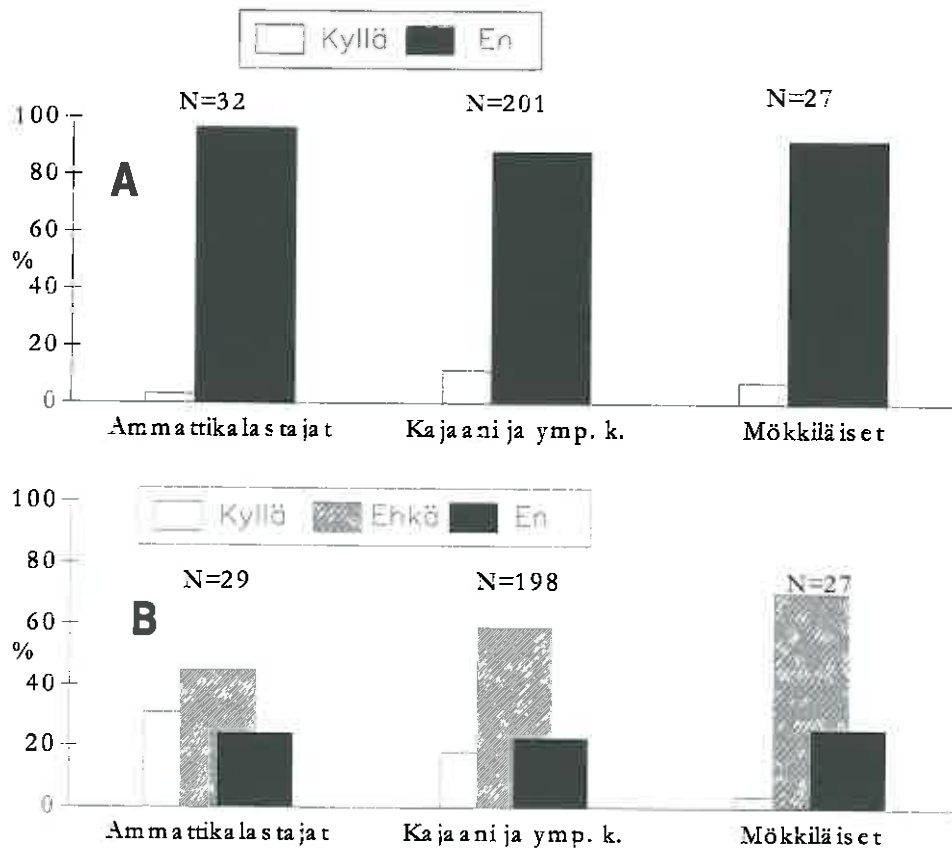
Vastaajia pyydettiin myös valitsemaan, minkätyyppisiä palveluita tulevaisuudessa Oulujärvellä tulisi kehittää. Rantaumis- ja taukopaikat (jossa esim. nuotiopaikka, laavu, polttopuut ja WC) nousivat erityisesti kotitarve- ja virkistyskalastajien keskuudessa halutuimmaksi palveluksi (kuva 17). Myös ohjaus kalapaikoille (kalapaikkakartta) sai kannatusta sekä paikallisten kotitarve- ja virkistyskalastajien että mökkiläisten vastauksissa.

3.13. Tulevaisuusvaihtoehdot

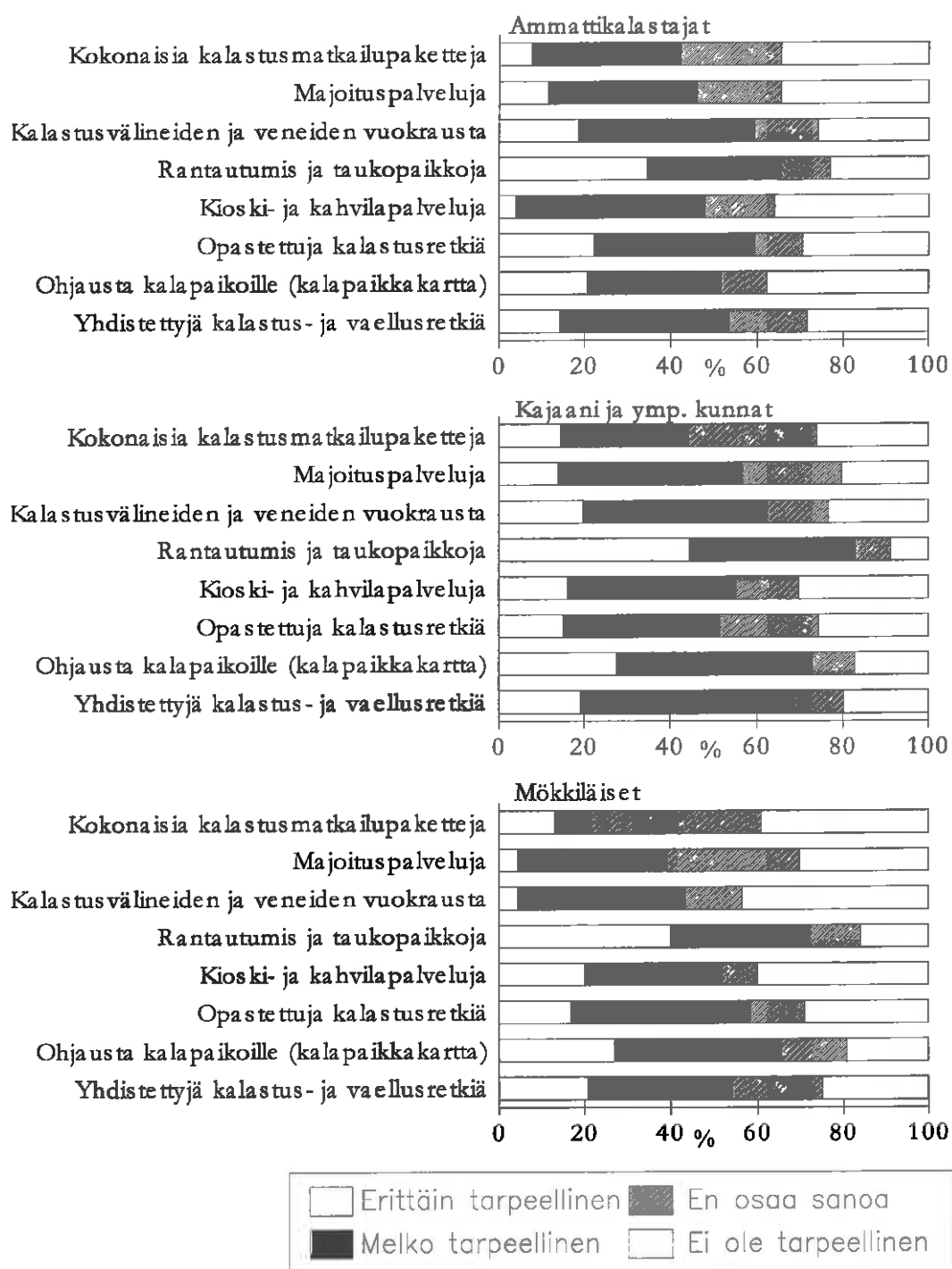
Vastaajia pyydettiin arvioimaan viiden eri vaihtoehdon pohjalta, minkätyyppiseksi Oulujärven kalastoa ja kalastusta tulisi tulevaisuudessa kehittää. Vaihtoehdot olivat seuraavat (liite 1): (1) Nykytila, jossa pyritään pitkälti sovitteluun ammatti ja kotitarve-/virkistyskalastuksen etuja yhteen kalaston hoidossa kohtuullisen saaliin turvaamiseksi eri kalastajaryhmille. (2) Ammattikalastusjärvi, jossa kalaston ja kalastuksen hoito palvelee ammattikalastuksen tarpeita. (3) Kotitarve- ja virkistyskalastusjärvi, jossa kalaston ja kalastuksen hoidossa painotetaan kotitarve- ja virkistyskalastuksen etuja lähinnä paikallisesta näkökulmasta. (4) Virkistys- ja matkailukalastusjärvi, jossa painotetaan virkistyskalastuksen ja matkailun etuja. (5) Matkailukalastusjärvi, jossa panostetaan voimakkaasti matkailuun ja retkeilyyn sekä markkinoidaan järveä erityisesti ulkopaikkakuntalaisille virkistyskalastajille.

Vastanneista ammattikalastajista pääosa piti nykytilaa hyvänä myös tulevaisuudessa (kuva 18). Toiseksi paras tulevaisuudenvaihtoehto tässä ryhmässä oli ammattikalastusjärvi. Kotitarve- ja virkistyskalastusjärvi tai nykytila olivat paikallisten ei-ammattikalastajien tulevaisuudenvaihtoehdot useimmissa vastauksissa (kuva 18). Mökkiläisten eniten valitsema vaihtoehto oli kotitarve- ja virkistyskalastusjärvi.

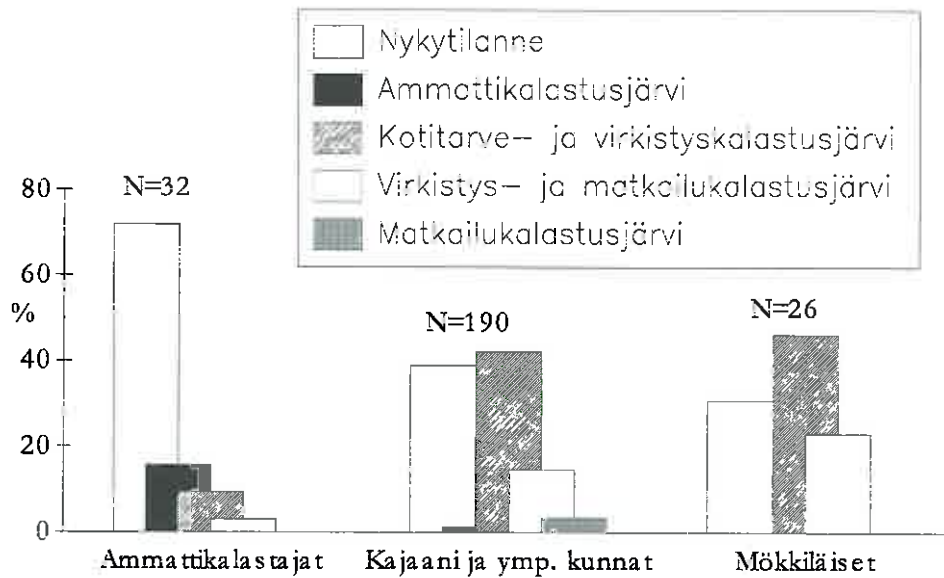
Vastausten jakautuminen kolmen suosituimman tulevaisuudenvaihtoehdon (1, 3 ja 4) kesken erosi merkitsevästi ($X^2=10,9$, $p<0,05$) toisistaan Oulujärven eri osa-alueilla. Osa-alueilla 1 ja 2 (Ärjänselkä ja Niskanselkä) enemmistö (54% ja 59%) hahmotti parhaaksi tulevaisuuden vaihtoehdoksi nykytilan. Sen sijaan osa-alueella 3 (Paltaselkä) pääasiassa kalastavista suurin osa (46%) mielsi parhaaksi tulevaisuudenvaihtoehdoksi kotitarve- ja virkistyskalastusjärven, jossa painotetaan nykyistä enemmän kotitarve- ja virkistyskalastajien etuja lähinnä paikallisesta näkökulmasta.

Kuva 16. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä (A) kysyttäessä onko vastaaja käyttänyt Oulujärvellä kalastukseen liittyen matkailu- tai kalastusmatkailuyrittäjän palveluita ja (B) käyttäisikö vastaaja kalastusta tukevia palveluja tulevaisuudessa enemmän, jos niitä Oulujärvellä kehitettäisiin lisää.

Kuva 17. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä mitä palveluita tulisi tulevaisuudessa Oulujärvellä kehittää lisää. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan vaan vastausten määrä ammattikalastajien joukossa vaihteli välillä 26-28, paikallisilla kotitarve- ja virkistyskalastajilla 157-171 ja mökkiläisillä 23-26.

Kuva 18. Oulujärven mielipidekyselyn vastausten jakautuminen (%) eri kalastajaryhmissä kysyttäessä minkätyyppiseksi Oulujärven kalastoa ja kalastusta tulisi tulevaisuudessa kehittää.

3.14. Vapaat kommentit

Kyselykaavakkeen lopussa oli varattu tilaa ilmaista vapaasti mielipiteensä kaikesta kalatalouteen liittyvästä Oulujärvellä. Kommentit on kirjattu liitteeseen kolme. Suuressa osassa kommentteja haluttiin muuttaa Oulujärven säännöstelyrajoja (19 kpl). Muita esille tulleita asioita olivat mm. järven matkailu ja kalastuskäytön kehittäminen (10 kpl), troolauksen rajoittaminen (9 kpl), kalastuskielto istutuspaikoille (9 kpl), kyselyn ja tutkimuksen tärkeys (7 kpl) sekä huoli teollisuuden vesiä saastuttavasta vaikutuksesta (8 kpl).

4. Postikyselyn johtopäätökset

Oulujärvellä kalastavien kalastajaryhmien erilaisuus eivät näy pelkästään erilaisina kalastusmenetelminä tai saaliina. Sekä nykytilan kokemisessa että tulevaisuuden tavoitteissa on eroja esimerkiksi eri ikäluokkien ja eri kalastustapaa käyttävien välillä. Tällä hetkellä ammattikalastajat vaikuttivat tyytyväisemmiltä nykytilaan kuin paikalliset kotitarve- ja virkistyskalastajat ja mökkiläiset. Tämä voi osittain johtua hyvästä muikkutilanteesta. Muikku oli ammattikalastajien toivotuin saalislaji, kotitarve- ja virkistyskalastajat tavoittelivat mieluiten taimenta ja järvilohia. Nykytilan kokemisessa oli eroja myös eri lajien saaliiden kohdalla. Tyytyväisyys nykysaaliisiin oli suurinta ammattikalastajilla muikun ja hauen osalta, tyytymättömiä

olivat erityisesti mökkiläiset kuhan ja taimenen saaliisiin. Kalastukselle aiheutuvista haitoista verkkojen limoittuminen ja veden pinnan vaihtelu olivat voimakkaimmin koetut haitat kaikissa ryhmissä.

Lähes kaikissa vastauksissa taimenen, siian ja kuhan tavoite koko oli nykyistä keskimääräistä pyyntikokoa suurempi. Erityisesti ammattikalastajat halusivat pyytää em. lajeja nykyistä kookkaampina. Ammattikalastajien mielipiteissä tuli muita ryhmiä enemmän esille myös taimenten istuttaminen nykyistä kookkaampina. Muissa ryhmissä pääosa vastaajista halusi säilyttää istutuskoon ennallaan. Mökkiläisiä lukuunottamatta kalastajista suurin osa suostuisi kyselyn mukaan noudattamaan maltillisia verkkojen silmäkorajoituksia. Suhtautumisessa silmäkorajoituksiin oli kuitenkin eroja ikäluokkien ja kalastustapojen välillä. Vanhimmassa ikäluokassa ja verkkokalastajien joukossa oli vähiten halukkuutta noudattaa rajoituksia. Kaikissa ryhmissä oltiin valmiita rauhoittamaan istutusalueet kalastukselta.

Kaikissa ryhmissä istutuksia haluttiin pääasiassa kehittää luonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmänä. Kilon painoisen itse pyydetyn taimenen rahallinen arvo (lihan arvo ja elämys- sekä virkistysarvot) vaihteli vastauksissa paljon. Ammattikalastajat arvostivat taimenen rahallisen keskimäärin pienemmäksi kuin paikalliset kotitarve- ja virkistyskalastajat ja mökkiläiset.

Vaikka eri kalastusmuotojen välille ei löytynyt mitään erityistä syytä ristiriitojen aiheuttajaksi, erityisesti troolikalastus koettiin virkistys- ja kotitarvekalastajien joukossa ristiriitoja aiheuttavana kalastusmuotona. Vanhimmassa ikäluokassa oltiin vahvimmin sitä mieltä, että ammattikalastajien määrän tulisi tulevaisuudessa vähentyä Oulujärvellä. Erityisesti mökkiläisten mielipiteissä ammattikalastajien määrää haluttiin jossain määrin vähentää ja troolausta rajoittaa. Ammattikalastajat halusivat suosia rysä ja nuottakalastusta sekä muikkuverkoilla ja harvoilla verkoilla pyyntiä. Verkkokalastuksen lisäksi kotitarve- ja virkistyskalastajat halusivat suosia vapakalastusta. Verkkokalastusta haluttiin suosia eniten vanhimmassa ikäluokassa ja vapakalastusta nuorimmassa ikäluokassa.

Ainoastaan muutama vastaajista oli käyttänyt matkailu- tai kalastusmatkailuyrittäjän palveluita Oulujärvellä. Tulevaisuudessa palveluilta toivottiin eniten rantautumis- ja taukopaikkoja. Vastaajien joukossa ei kuitenkaan ollut varsinaisia kalastusmatkailijoita, vaan mielipiteet kuvastavat lähinnä paikallisten kalastajien ja mökkiläisten tarpeita palveluiden kehittämiseksi tulevaisuudessa. Ammattikalastajat pitivät järven nykytilaa vartenottevimpana vaihtoehtona myös tulevaisuudessa. Mökkiläiset ja paikalliset ei-ammattikalastajat pitivät nykytilan lisäksi kotitarve- ja virkistyskalastusjärveä tulevaisuuden kehitysvaihtoehtona. Oulujärven eri osa-alueilla tulevaisuudenvaihtoehdot poikkesivat toisistaan.

Eri kalastajaryhmien osin erilaisten tavoitteiden yhteensovittaminen on kalataloudellisen hoidon yksi tärkeimmistä tehtävistä tulevaisuudessa.

5. Teemahaastattelujen menetelmät

Haastateltavat edustavat lähinnä Oulujärven alueen matkailu- ja kalatalousyrittäjiä, kalastajia ja kalastajajärjestöjä sekä kalatalousviranomaisia ja alueen kuntia. Haastateltavina oli myös kaksi tutkijaa sekä kaksi valtakunnallista kalatalouden 'visionääriä'. Seuraavassa lista haastateltavien edustamista tahoista. Osalle matkailuyrittäjistä tehtiin vain puhelinkysely, joka painottui työllisyyteen ja matkailuelinkeinoon liittyviin teemoihin.

Σ	Oulujärven kalastusalue
Σ	Kalastuskunnat
Σ	Metsähallitus
Σ	Kalastusseurat
Σ	Kalastajien järjestöt
Σ	Kalatalousviranomaiset
Σ	Tutkijat
Σ	Neuvontajärjestöt
Σ	Matkailuyrittäjät
Σ	Kalantuotantoketju
Σ	Alueen kunnat
Σ	Velvoitehoitajat
Σ	Valtakunnalliset "visionäärit"

Yleensä haastateltaviksi valitut suhtautuivat myönteisesti haastattelypyyntöön. Haastateltaviksi valituista vain neljä kieltäytyi haastattelusta, heistäkin suurin osa siksi, että henkilö ei katsonut olevansa missään tekemisissä Oulujärven kalatalouden kanssa. Kieltäytyneiden tilalle ei valittu uusia haastateltavia. Syynä tähän oli toisaalta edellämainittu perustelu kieltäytymiselle ja toisaalta se, että haastateltavia ei ollut valittu millään tilastollisella menetelmällä. Kieltäytymisten ei näin katsottu vääristävän tai huonontavan aineistoa.

Kaikki haastattelut tehtiin vuoden 1997 maaliskuun ja huhtikuun aikana. Tämän raportin kirjoittaja teki kaikki haastattelut itse. Haastatteluja tehtiin 21 kappaletta, joista neljä puhelimitse. Yksi niistä jäi tyngäksi, koska haastateltava halusi vastata vain omaa elinkeinoaan sivuaviin kahteen kysymykseen. Kaikki muut puhelinhaastattelut sujuivat hyvin ja niissä saatiin kirjattua sama tietosisältö kuin henkilökohtaisissa haastatteluissa.

Menetelmänä käytettiin henkilökohtaista teemahaastattelua, jossa pohjana oli haastattelulomake, johon teemat oli alustavasti kirjattu. Haastateltava sai haastattelussa keskittyä niihin teemoihin, jotka olivat haastateltavan mielestä kiinnostavimpia. Moni jättikin muutamia kohtia käsittelemättä, mutta yleensä haastateltavat tahtoivat keskustella kaikista teemoista ainakin jollakin tasolla.

Haastattelujen teemat olivat:

- Σ Tavoitteet Oulujärven kalakantojen tilalle, hoidolle ja kalastukselle
- Σ Eturyhmien väliset näkemyserot ja ristiriidat
- Σ Oulujärven kalatalouden nykytila ja tulevaisuudennäkymät
- Σ Suhtautuminen tutkimustietoon.

Haastattelutilanteessa haastateltavalla oli käytössään hänelle etukäteen lähetetty lomake. Haastattelija teki muistiinpanot omaan lomakkeeseensa. Muistiinpanoja täydennettiin tarvittaessa välittömästi haastattelutilanteen jälkeen joko kirjallisesti tai nauhurin avulla. Osassa haastatteluja käytettiin lisäksi apuna nauhuria, mutta ensimmäisten haastattelujen purkamisen yhteydessä nauhurin käytöstä luovuttiin, koska nauhojen purkaminen todettiin liian työlääksi ja aikaavieväksi projektin aikataulun ja nauhoituksesta saatavan hyödyn kannalta.

Edellämainittujen haastattelujen lisäksi viidelle matkailuyrittäjälle tehtiin lyhyehkö puhelinhaastattelu, jossa keskityttiin matkailun kannalta keskeisiin teemoihin ja käytiin läpi haastattelulomakkeen kysymykset 4-6 ja 13-14. Matkailuyrittäjien puhelinkyselyn tulokset on esitetty luvussa kahdeksan. Jonkinlaisen kokonaiskuvan saamiseksi matkailuyrittäjien näkemyksistä, on puhelinhaastattelujen tulokset esitetty yhdessä muiden varsinaisessa haastatteluaineistossa mukana olleiden matkailuyrittäjien vastausten kanssa.

Seuraava raportti on kirjoitettu haastattelulomakkeiden, muistiinpanojen ja kertyneen nauha-aineiston pohjalta.

6. Teemahaastattelujen tulokset

6.1. Tavoitteet Oulujärven kalakantojen tilalle, hoidolle ja kalastukselle

Haastateltavien näkemyksiä tavoitteista Oulujärven kalakantojen tilalle, kalakantojen hoidolle ja kalastukselle pyrittiin kartoittamaan kahdella avoimella ja seitsemällä teemaan liittyvällä luokitellulla kysymyksellä.

Kysymykseen 1: **Onko mielestänne tarpeellista asettaa tavoitetasoja Oulujärven kalastolle ?** vastasi myöntävästi 15 haastateltavaa, kolme ei pitänyt tavoitetasojen asettamista tarpeellisena, yksi piti niitä toisaalta tarpeellisina ja toisaalta ei, kaksi ei halunnut ottaa kantaa kysymykseen. Haasteltavista 18 halusi tuoda esille tavoitetasot tai perustelut niiden tarpeetomuudelle vastaamalla lisäkysymykseen: **Jos on niin minkälaisia?** Tavoitetasot olivat hyvin moninaisia, mutta niistä on pyritty tiivistämällä tuomaan esille keskeinen sisältö. Kysymys tavoitetasoista tuotti myös hieman vaikeuksia. Joidenkin haastateltavien oli vaikea mieltää millä tarkkuudella tavoitetasoja tulisi käsitellä.

Tavoitteiden asettamiseen epäilevästi tai kielteisesti suhtautuvat perustelivat kantaansa mm. sillä, että kyseessä on iso järvi, jossa vaikuttaa samanaikaisesti useita tekijöitä, joiden huomioonottaminen on vaikeaa eivätkä tavoitetasot näinollen ole realistisia, ts. niitä on vaikea tai mahdoton saavuttaa.

Tavoitetasoissa nousi esille mm. kalaston runsaus erityisesti lohikalojen, kuhan ja siian osalta sekä kalojen isompi koko ainakin taimenen osalta, mutta myös kuhan ja siian koon kasvua toivottiin. Tavoitetason määrittelyssä nousi esille myös eri kalastajaryhmien aseman turvaaminen tulevaisuudessa, eri kalastusmuotojen suosiminen ja kalastusrajoitusten asettaminen. Tavoitetasojen määrittelyssä nousi esille kaikki keskeiset kalatalouteen liittyvät teemat ottaen huomioon järven säännöstelyn, kalaistutukset ja eri kalastajaryhmät, kalastusmuodot ja kalakannat. Teemat tulevat tarkemmin käsiteltyä jatkossa kalalajien toivottavuutta, kalastajaryhmiä, kalastusmuotoja ja niiden rajoittamista sekä istutustoimintaa koskevien kysymysten yhteydessä. Seuraavassa kuitenkin tavoitetasojen kuvauksia ryhmiteltynä tavoitetyypin mukaan. Näkemykset on kiteytetty suorista lainauksista.

Kalakanta- ja/tai kalalajipainotteiset tavoitteet:

- riittävän tiheät kannat ja kookkaat kalat
- kalakannat nykytasolla ja kuhakanta isommaksi
- muikkua lisää saaliiksi
- taimenta ja siikaa (kuhaakin) oltava
- siikaa pitäisi saada, kuha on hyvä ja tärkeä kala
- kuhat ja lohikalat isommiksi, matkailumarkkoja lisää
- taimenta, järvilohia ja kuhaa lisää

Kalastajaryhmää painottavat tavoitteet:

- kotitarve-, virkistys- ja matkailukalastus huomioitava tulevaisuudessa paremmin
- urheilukalastajia kiinnostavia lajeja tuettava

Asiantuntevat tavoitetasot:

- tavoitesaalis vähintään 10 kiloa hehtaarilta
- perustuttava luonnolliseen tuottokykyyn, ei saa istuttaa pyyntikokoista paljon, säännöstely haittaa tavoitteiden saavuttamista, vaatii biologista ammattitaitoa

Tavoitetasoja oltava, mutta:

- ehkä, mutta suurpiirteisiä
- jonkinäköinen olisi oltava
- kyllä, mutta en osaa määritellä
- tavoitteet tilanteen mukaan
- tavoitteet kalastuksen mukaan

Ei tavoitetasoja:

- ei ole tarpeen, alikalastettu järvi tällä hetkellä
- ei ole realistista, iso järvi

Kysymykseen 2: **Mitä kalalajeja pidätte eniten toivottuina Oulujärven saaliskaloina?** vastasi 19 haastateltavaa. Kaksi ei halunnut ottaa kantaa koko kysymykseen, koska ei itse harrasta ollenkaan kalastusta Oulujärvellä. Niiden haastateltavien vastauksista, jotka ottivat kantaa lähes kaikkien lajien toivottavuuteen, mutta eivät jostain syystä osanneet tai halunneet vastata yksittäisen lajin toivottavuuteen, puuttuvat tiedot on kirjattu kohtaan en osaa sanoa.

Saaliskala-laji	Erittäin toivottava	Toivottava	Ei kovin toivottava	Yhdentekevä	En osaa sanoa	N
Ahven	6	11	0	1	1	19
Siika	9	9	0	0	1	19
Järvilohi	6	8	1	1	3	19
Muikku	16	3	0	0	0	19
Kuha	13	5	0	0	1	19
Hauki	3	13	1	1	1	19
Taimen	8	9	1	0	1	19
Kirjolohi	0	4	5	6	4	19
N	60	63	8	9	12	152

Taulukossa valmiina olleiden lajien lisäksi yksi haastatelluista piti harjusta ja nieriää toivottavina lajeina, yksi säynettä ja yksi madetta.

Haastatelluista 16 piti muikkua erittäin toivottavana lajina ja kolme piti sitä toivottavana. Kuhaa piti erittäin toivottavana lajina 13 haastateltavaa ja toivottavana viisi. Taulukon viimeiseltä riviltä näkee että yleensä vastaukset painottuivat erittäin toivottavaan tai toivottavaan. Poikkeuksena tästä säännöstä oli lähinnä kirjolohi, jota vain neljä haastateltavaa piti toivottavana, erittäin toivottavana ei kukaan. Viisi haastateltavaa ei pitänyt kirjolohea kovin toivottavana ja kuusi piti sitä yhdentekevänä lajina. Jotkut halusivat kommentoida kirjolohea myös sanallisesti ja pitivät sitä pienten vesien istuta ja ongi -lajina. Erään haastateltavan kommentti kirjolohesta oli: "ei se kuulu Oulujärveen, sika mikä sika". Myöskään hauki ei ollut niin toivottava laji kuin esimerkiksi ahven. Muutama haastateltava perusteli hauen toivottavuutta sanomalla että se pitää roskakalat kurissa.

Haastateltavia pyydettiin lisäksi alleviivaamaan edellisen taulukon lajeista kaksi toivotuinta. Kahta toivotuinta lajia ei tarvinnut asettaa paremmuusjärjestykseen. Eri lajit saivat ääniä seuraavasti:

muikku	14
kuha	8
taimen	5
siika	3
järvilohi	2
ahven	1
kuore	1
hauki	0
kirjolohi	0
yhteensä	32

Kysymykseen 3: Kuvailkaa, millainen olisi mielestänne ihannetila Oulujärven kalataloudessa? vastasi 20 haastateltavaa. Yksi haastateltavista ei halunnut ottaa ihannetilaan kantaa. Kuten jo kysymyksen 1 yhteydessä tuotiin esille, tässä ei ole mahdollista eikä järkevää kirjata kaikkien vastaajien esittämiä ihannetiloja sanasta sanaan, vaan tiivistämällä ja pelkistämällä tuoda esille vastausten keskeinen sisältö.

Ihannetilan kuvauksissa nousi esille kalastajaryhmät, kalastusmuodot, kalalajit, kalastusrajoitukset, istutukset, säännöstely ja veden laatu ihannetilaa määrittävinä tekijöinä. Eli lähes kaikki ne teemat, joita tullaan jatkossa käsittelemään tarkemmin. Myös nykytilaa pitivät muutamat haastatellut aika lähellä ihannetilaa: kalaa on kaikille ryhmille ja veden laatu on kohtalaisen hyvä verrattuna aiempiin vuosiin.

Ihannetilan kuvauksissa näkyi myös ammatin merkitys. Selkeimpänä tämä tuli esille matkailuyrittäjien haastatteluissa. Matkailuyrittäjät pitivät ihanteellisena tilanteena virkistyskalastajien kalastusehtojen paranemista. Ammattikalastajien vastauksissa ammattikalastuksen edistäminen ihannetilan saavuttamiseksi oli keskeisellä sijalla. Seuraavassa on esitetty ihannetilan kuvaukset ryhmiteltyinä. Kuvaukset olivat aika moniulotteisia, joten ryhmittely oli vaikeaa.

Kalastajaryhmä mukana ihannetilan kuvauksessa:

- kaikille kalastajaryhmille kalaa
- kaikille kalastajaryhmille pääsy järvelle
- ammattikalastus ja virkistyskalastus rinnakkain täydentävät toisiaan, kotitarvekalastus menestyy siinä sivussa
- elinkeinokalastus ja monipuolinen kotitarve- ja virkistyskalastus
- ammattikalastus turvattava ja sen edellytyksiä kehitettävä
- tukee matkailukalastuksen kasvua
- troolaajat Ärjänselälle, virkistyskalastajat Niskanselälle
- järvi kiinnostaisi virkistys- ja urheilukalastajia enemmän.

Kalastusmuoto mukana kuvauksessa:

- yleisvesille vetouistelu ja troolaus - verkot ja heittokalastus rannan lähelle
- nykytila ja lisäksi sääntely (verkkopyyntiin)
- verkkopyynti kohdistuu muikkuun ja tosi isoihin kaloihin, silmäkoon rajoitukset ja rauhoitusalueet istukkailla mahdollisuus kasvaa isommiksi
- eri tyyppistä kalastusta kaikkiin lajeihin tasapuolisesti
- jokaiselle jotakin.

Kalakannat ja/tai kalalajit mukana kuvauksessa:

- taimenten ja muikkujen annetaan kasvaa nykyistä isommiksi
- tehopyynti muikulle, pitkäaikainen hyvä tuotto järvelle
- kalakannat runsaat ja arvokkaat
- kaikille ryhmille soveltuva kalasto
- ammattikalastus pyytää massat (lajit) - virkistyskalastajia houkuttelevia lajeja
- perinteisiä Oulujärven kalalajeja arvostettava nykyistä enemmän.

Markkinapainotteinen ihannetila:

- kalaa järvessä markkinoiden mukaisesti
- kalaa pyydetään kysynnän mukaan
- ahvenen hyötykäyttöä lisää, perattuna arvokas kauppakala.

Ihannetilaa määrittävät istutukset, säännöstely ja muut tekijät:

- riittävät istutukset ja seuranta
- istutetaan täysikokoista kalaa
- säännöstelyn alarajaa nostetaan
- nykytila on aika ihanteellinen, veden laatu paranemaan päin
- kalastajien ikärakenne pitäisi nuorentua.

Kaiken kaikkiaan ihannetilaa määrittelyyn saatiin hyvin paljon samantapaisia vastauksia kuin tavoitetasoja kartoittavaan kysymykseen edellä. Ihannetilaa kuvausten moniulotteisuuden voisi kiteyttää yhteen suoraan lainaukseen haastatteluaineistosta: "Riittävästi kaikenlaisia isoja ja pieniä kaloja kaikille pyydetäväksi joka paikasta ilman istutuksia ja muiden käyttömuotojen rajoituksia".

Kysymyksen 4: **Miten Oulujärven kalastajaryhmien henkilömäärän tulisi mielestänne kehittyä tulevaisuudessa ?** vastasi 19 haastateltavaa. Kaksi ei halunnut ottaa kantaa henkilömäärien kehitykseen, koska ei itse harrasta ollenkaan kalastusta Oulujärvellä. Yksi vastaajista otti kantaa vain virkistyskalastajien määrään, koska se oli hänen elinkeinonsa kannalta keskeistä, tyhjät vastaukset muiden ryhmien osalta tulkittiin kohtaan en osaa sanoa.

Kalastajaryhmä	Voisi huomattavasti lisääntyä	Voisi jossain määrin lisääntyä	Voisi pysyä ennallaan	Voisi jossain määrin vähetä	Voisi voimakkaasti vähetä	En osaa sanoa	N
Ulkopaikkakuntalaisten virkistyskalastajat	14	5	0	0	0	0	19
Paikalliset virkistys- ja kotitarvekalastajat	8	10	0	0	0	1	19
Puoliammattikalastajat	2	7	7	1	1	1	19
Ammattikalastajat	1	6	10	1	0	1	19
N	25	28	17	2	1	3	76

Tuloksia hieman pelkistäen voi sanoa, että haastateltavista suurin osa piti virkistys- ja kotitarvekalastajien määrän lisääntymistä suotavana. Ulkopaikkakuntalaisten virkistyskalastajien määrän lisääntymistä pidettiin erityisen toivottavana. Yleensä ulkopaikkuntalaisten virkistyskalastajien määrän lisääntymistoivetta siivitti toive matkailutulojen lisääntymisestä Oulujärven alueella. Tosin yksi haastateltavista muistutti, että ulkopaikkakuntalaisten virkistyskalastajien määrän lisääntyminen tulisi tapahtua nykyisten matkailuinvestointien puitteissa. Yksi haastateltavista korosti sitä, että kaikki kalastajaryhmät voivat kehittyä vapaasti, mutta ei keinotekoisesti. Matkailukalastuksen toivottiin kehittyvän myös Oulujärven luonnon ehdoilla.

Ammattikalastajien ja puoliammattikalastajien määrän toivottiin yleisesti pysyvän ennallaan tai jossain määrin lisääntyvän. Pari haastateltavaa tosin halusi ammattikalastusta harrastavien määrän vähenemistä. Ne, jotka halusivat ammattimaisen kalastuksen voimakasta lisääntymistä, pitivät Oulujärveä alikalastettuna järvenä. Ammattikalastajista puhuttaessa moni viittasi troolien kiintiöityyn määrään ja totesi kiintiön olevan sopivalla tasolla. Yleensä edellisen kysymyksen yhteydessä syntyneestä keskustelusta sai sellaisen yleiskuvan, että kalastajaryhmiä ei pidetty toistensa kilpailijoina, vaan että Oulujärvellä riittää tilaa kaikille.

Kysymykseen 5: Minkä kokoisina taimenet tulisi mielestänne istuttaa jatkossa Oulujärveen ? vastasi 21 haastateltavaa. Kysymyksessä käytettiin seuraavanlaista johdattelua: **Taimenten istutuskoko on nykyisin pääosin 18-28 cm. Suuria istukkaita saadaan samalla rahamäärällä vähemmän kuin pieniä istukkaita. Esimerkiksi yhden 45 cm:n taimenen hinnalla voidaan istuttaa noin 5 kpl 20 cm:n taimenia.** Johdattelusta huolimatta vastaajista 12 halusi istuttaa taimenet nykyistä kookkampina ja lisäksi yksi vastaaja halusi istutettavan sekä nykyisen kokoisia että pyyntikokoisia taimenia. Vastaajista kuusi halusi säilyttää istukkaat nykyisen kokoisina.

Nykyisen kokoisina	6
Nykyistä kookkaampina	12
Sekä nykykokoa että isompia	1
En osaa sanoa	2

Eri tyyppisiä perusteluja isompien taimenistukkaiden käytölle esitettiin seuraavasti:

- virkistyskalastajien lisääntyminen
- nyt taimen menee pyydyksiin liian pienenä ja kuolee
- pienet taimenet uivat Oulujokeen hyönteisten perässä
- istutuksista parempi tulos isommilla istukkailla
- ei tarvittaisi verkkorajoituksia
- ei rasita muikkukantaa niin paljon
- kalan voi aina ottaa
- kasvatusrehuna norssia - eivät heti hyökkää muikun kimppuun
- laatua lisää määrän kustannuksella.

Nykyisen kokoisia istukkaita perusteltiin mm. järven ravintopotentiaalin hyödyntämisellä ja sillä, että kalalle annetaan mahdollisuus sopeutua luontoon.

Merkille pantavaa vastauksissa oli se, että kahta lukuunottamatta kaikki kalastajat ja muiden kalastukseen liittyvien elinkeinojen edustajat olivat isompien taimenistukkaiden kannalla. Myös osa tutkijoista ja valtakunnallisista visonääreistä kannatti suurempien taimenistukkaiden käyttöä, tosin siten että istutettaisiin sekä nykyisen kokoisia että suurempia, mutta ei paljon pyyntikokoisia taimenia. Esille tuli myös pyyntirajoitusten ja istutuskoon välinen vaihto: isompia istukkaita - ei kalastusrajoituksia, pieniä istukkaita - rajoituksia verkkojen silmäkokoon.

Kysymykseen 6: Miten Oulujärven istutustoimintaa tulisi mielestänne kehittää jatkossa? vastasi 20 haastateltavaa. Suurin osa haastateltavista oli kuonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmän kannalla. Vastaajista 15 oli täysin samaa mieltä ja kaksi jossain määrin samaa mieltä em. väittämän kanssa. Muiden väittämien kohdalla vastaukset hajosivat aika tasaisesti kaikkien kohtiin.

Kysymyksessä oli myös kohta muulla tavalla, miten? Tähän vastasi kolme haastateltavaa. Muita istutustoiminnan kehitystapoja allaolevassa taulukossa mainittujen lisäksi olivat:

- oikeiden kalastusrajoitusten ja kohtuullisten istutusten yhdistelmä
- taimenen ja kuhan luontaista lisääntymistä joissa pitäisi edistää
- istutusten tarkkailua pitäisi tehostaa, ettei tulisi liikaa siikaa kuten takavuosina
- istuta ja pyydä -periaatteella.

Kohtaa "vuosittaisen ravintotilanteen mukaan vaihtelevin istutuksin" kritisoitiin muutamissa vastauksissa, koska se koettiin epärealistiseksi. Esimerkiksi kalaistukkaiden tarve tulisi pystyä ennakoimaan jo muutamaa vuotta ennen istutusten toteuttamista. Siksi realistisempi aikajänne istutusten vaihtelulle olisi kolme vuotta vuoden sijaan.

Järkevä tulisi hoitaa:	Täysin samaa mieltä	Jossain määrin samaa mieltä	Jossain määrin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa	N
Mahdollisimman luonnonmukaisesti (vähän istutuksia)	1	4	8	5	2	20
Luonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmänä	15	2	0	2	1	20
Voimakkain istutuksin	2	3	8	4	3	20
Vuosittain ravintotilanteen (esim. muikkukannan) mukaan vaihtelevilla istutuksilla	5	5	3	2	5	20
Muulla tavalla, miten?						3

Kysymykseen 7: **Mitä kalastusmuotoja tulisi mielestänne suosia Oulujärvellä?** vastasi 20 haastateltavaa. Kysymystä kritisoitiin yleisesti vaikeaselkoiseksi: mitä suosiminen tarkoittaa ja miksi mukana ei ole muuta neutraalia vaihtoehtoa kuin "en osaa sanoa".

Erityisen suosittavana pidettiin vapakalastusta, nuottakalastusta ja muikkuverkkokalastusta. Kaikki jotka ottivat näiden kalastusmuotojen suosimiseen kantaa, halusivat niitä ainakin jossain määrin suosittavan. Kun en osaa sanoa -vastaukset jätetään huomiotta, kaikki muut kalastusmuodot paitsi ns. välikoon verkoilla kalastaminen olivat haastateltavien enemmistön mielestä ainakin jossain määrin suosittavia kalastusmuotoja. Pienisilmäisten, ns. välikoon verkkojen ei-suosimista ja rajoittamista kannatti 12 vastaajaa. Huomattavaa on että moni halusi viivata vastauksestaan yli sanan "kielletävä" ja puhua vain rajoituksesta.

Kaksi haastateltavaa halusi lisätä koukkukalastuksen ja pilkkimisen suosittavien kalastusmuotojen listaan. "Koukuilla saadaan pois isoja matikan möykäreitä, jotka eivät tartu verkkoon ja syövät paljon muikkua."

Kalastusmuoto	Suosittava erityisesti	Suosittava jossain määrin	Ei suosit-tava	Rajoitet-tava/kielletävä	En osaa sanoa	N
Muikkuverkkokalastus	9	7	0	0	4	20
Kalastus 27-40 mm verkoilla	2	3	6	6	3	20
Kalastus 41-55 mm verkoilla	5	7	3	2	3	20
Kalastus yli 55 mm verkoilla	6	8	1	0	5	20
Vapakalastus, vetouistelu	14	4	0	0	2	20
Troolaus	3	10	4	1	2	20
Rysäkalastus	8	8	1	0	3	20
Isorysäkalastus	7	7	2	1	3	20
Nuottakalastus	11	5	0	0	4	20
Muu kalastus, mikä?						2

Kysymykseen 8: Olisitteko valmis seuraaviin kalastusrajoituksiin vaikkapa siian kalastuksen kustannuksella, jotta saaliiksi saataisiin suurempia taimenia ja kuhia? vastasi 17-19 haastateltavaa. Kysymyksessä oli myös lisäys: Alamittaisten kalojen joutuminen verkkoihin on erityisesti taimenen ja kuhan osalta ongelmana Oulujärvellä.

Niukka enemmistö haastatelluista olisi valmis noudattamaan rajoitusta, jos 27-40 millimetrin verkkojen käyttö kielletäisiin kokonaan. Jos verkkokiellon silmäkokoa nostettaisiin 55 millimetriin, enää vain viisi haastateltavaa olisi valmis noudattamaan kieltoa. Järvelle muodostattevien rauhoitusalueiden kannalla oli haastatelluista lähes jokainen. Vain kaksi haastateltavaa ei halunnut minkäänlaisia rajoituksia. Perusteluna oli toisella se, että "kalastuslain noudattaminen ja muiden kalastajien huomioonottaminen riittävät" ja toisella se, että "ammattikalastajan on saatava mennä kalan perässä joka paikkaan, koska kyse on leivästä".

Kalastusrajoitus	Olisin valmis noudattamaan rajoitusta	En olisi valmis noudattamaan rajoitusta
27-40 mm verkkojen käyttö kielletään kokonaan	11	8
27-55 mm verkkojen käyttö kielletään kokonaan	5	12
Järvelle muodostetaan rauhoitusalueita (istutusalueille), joilla kalastus on kokonaan kielletty	16	2
Jokin muu rajoitus, mikä?	11	

Kysymykseen 9: Tulisiko Oulujärvelle mielestänne perustaa eri kalastusmuotoja varten erillisiä alueita, joista osa olisi varattu ainoastaan uisteluun, verkkokalastukseen, troolaukseen jne. ? vastasi 19 haastateltavaa. Myönteisesti erillisiin kalastusalueisiin suhtautui 11 haastateltavaa ja kielteisesti kahdeksan. Näkemyksiä perusteltiin seuraavasti.

erillisiä kalastusalueita:

- kyllä, mutta tarkoin suunnitellen
- troolikalastus ja verkot eri alueille
- troolaus ja talvinuottoaus eri alueille

ei erillisiä kalastusalueita:

- lupakäytäntö on jo nyt liian monimutkainen
- lisääisi ristiriitoja ja tuottaisi valvontaongelmia
- riita syntyisi
- kalan perässä on mentävä, kun on kyse leivästä
- liiallinen sääntely ei ole hyvää
- karsinat ovat pahasta

6.2. Eturyhmien väliset näkemyserot ja ristiriidat

Eturyhmien välisiä näkemyseroja ja ristiriitoja kartoitettiin kahdella luokitellulla kysymyksellä.

Kysymykseen 10: Esiintyykö Oulujärvellä ristiriitoja eri kalastusmuotojen välillä ? vastasi 20 haastateltavaa. Ristiriitoja esiintyy 15 mielestä. Kahden mielestä ristiriitoja ei esiinny ja kolme ei osannut sanoa.

Ristiriitoja aiheuttavia tekijöitä kartoittavaan kysymykseen 11: Jos eri kalastusmuotojen välillä esiintyy Oulujärvellä ristiriitoja, mistä seuraavista tekijöistä ne aiheutuvat? vastasi 19 haastateltavaa. Yleensä ristiriitojen sanottiin olevan kohtalaisia tai vähäisiä, jos niitä katsottiin olevan. Mielenkiintoista vastauksissa on se, että kun ristiriidat nimettiin, useampi sanoi, että niitä ei ole. Edellisessä kysymyksessä vain kahden mielestä ristiriitoja ei esiinny, nimettyjen ristiriitojen kohdalla ei-vastaus vaihteli neljästä kymmeneen haastateltavaan.

RISTIRIITOJA AIHEUTUU:	Voimakas ristiriita	Kohtalainen ristiriita	Vähäinen ristiriita	Ei risti- riitaa	En osaa sanoa	N
Pyyntialueista	1	7	4	4	3	19
Kalansaaliista	1	2	6	8	2	19
Kalanistutuksista	2	3	5	5	4	19
Kalastusrajoituksista	0	5	1	9	4	19
Melusta yms. häiriöstä	0	1	4	10	4	19
Muusta, mistä ?						3

6.3. Oulujärven kalatalouden nykytila ja tulevaisuudennäkymät

Kysymykseen12: Olisiko Oulujärven alueelle tarpeen kehittää lisää kalastusta tukevia palveluja? vastasi 18 haastateltavaa, joista 14 myöntävästi ja 4 kieltävästi.

Kysymykseen 13: Jos haluatte lisää kalastusta tukevia palveluja Oulujärvelle, minkälaisia palveluja tulisi kehittää lisää ? vastasi 19 haastateltavaa. Vastaukset on koottu alla olevaan taulukkoon.

Palvelu	Erittäin tarpeel- linen	Melko tarpeel- linen	Ei ole tarpeel- linen	En osaa sanoa	N
Kokonaisia kalastusmatkailupaketteja (matkat, majoitus, ateriat, kalastus)	11	4	1	3	19
Majoituspalveluja	7	5	5	2	19
Kalastusvälineiden ja veneiden vuok- rausta	6	6	1	6	19
Rantautumis- ja taukopaikkoja (Nuotiopaikka, laavu, polttopuut, WC)	6	7	3	4	19
Kioski- ja kahvilapalveluja	3	7	3	6	19
Opastettuja kalastusretkiä	9	5	2	3	19
Ohjausta kalapaikoille (kalapaikkakartta)	9	6	1	3	19
Yhdistettyjä kalastus ja vaellusretkiä	8	7	1	3	19
Muuta, mitä ?					3

Kysymykseen14: Minkätyyppiseksi Oulujärven kalastoa ja kalastusta tulisi kehittää tulevaisuudessa? vastasi 18 haastateltavaa. Haastateltavista 12 piti nykytilannetta niin hyvänä, että se voisi jatkua myös tulevaisuudessa. (Katso nykytilanteen ja muiden vaihtoehtojen määrittely liite 3, kysymys 14). Yksi haasta-

teltava halusi ammattikalastusta painottavaa kehittämistä ja yksi virkistyskalastusta painottavaa kehitystä. Haastateltavista neljä halusi kalastoa ja kalastusta kehitettävän matkailukalastusta painottavaksi. Yksi haastateltava oli sitä mieltä että kaikki vaihtoehdot ovat liian kategorisia eikä mikään ole optimaalinen vaihtoehto.

1. Nykytilanne	12
2. Ammattikalastusjärvi	1
3. Kotitarve- ja virkistyskalastusjärvi	0
4. Virkistys- ja matkailukalastusjärvi	1
5. Matkailukalastusjärvi	4

Kysymykseen15: Millaiset ovat mielestänne kalastuksen tulevaisuudennäkymät yleensä, esim. verrattuna muihin ammatteihin ja harrastuksiin? vastasi 17 haastateltavaa. Vastaukset jaettiin kahteen ryhmään ja tulevaisuudennäkymät ammattina käsiteltiin erikseen ja harrastuksena erikseen. Vastausten tulevaisuudennäkymät tyypiteltiin myönteisyyden ja kielteisyyden perusteella viiteen luokkaan: erittäin myönteiset ++, myönteiset +, neutraalit +/-, kielteiset-, erittäin kielteiset --. Seuraavassa taulukossa vastaukset on koottu yhteen.

	++	+	+/-	-	--	N
Kalastus ammattina	2	3	6	5	0	16
Kalastus harrastuksena	1	12	4	0	0	17

Kysymykseen 16: Millaisina pidätte ammattikalastuksen ja virkistys-/kotitarvekalastuksen tulevaisuudennäkymiä Oulujärven osalta (uhkat, mahdollisuudet yms.)? vastasi 15 haastateltavaa. Vastaukset jaettiin kahteen ryhmään ja tulevaisuudennäkymät ammattina käsiteltiin erikseen ja harrastuksena erikseen (vrt. kysymys 15 edellä). Seuraavassa taulukossa vastaukset on koottu yhteen.

	++	+	+/-	-	--	N
Kalastus ammattina	1	3	6	5	0	15
Kalastus harrastuksena	1	9	4	0	0	14

Oulujärven kalastuksen tulevaisuudennäkymistä keskusteltaessa tuli esille myös uhkia ja mahdollisuuksia, joita on lueteltu seuraavassa.

Ammattin tulevaisuus:

- muikun kausivaihtelu vaarana ammattikalastukselle
- uhkana epävarmuus hinnanmuodostuksessa
- uhkana tuoreen kalan kulutuksen vähentyminen
- kalastusmatkailu uhkaa troolikalastajien työpaikkoja
- näkymät hyvät, jos kalastusta edesautetaan
- ammattikalastus säilyy vain troolauksella ja talvinuottauksella
- verkko- ja rysäpyynti on mahdollista sivuammattina
- muikun sesonkipyynti ja mätipyynti verkoilla voisi laajeta
- järvi ei elätä, muikkukanta vaihtelee
- ammattikalastajat nykyistä pienempi ryhmä tulevaisuudessa.

Harrastuksen tulevaisuus:

- yhteiskunta sakottaa edelleen kalastuksen harrastajia
- matkailukalastuksen pitäisi perustua OJ:n omaan kalakantaan, nykyiseen kalastukseen ja järven historiaan
- matkailukalastus voisi lisäntyä luonnon ja ympäristön ehdoilla
- virkistys- ja kotitarvekalastus voi laajeta
- matkailukalastus vielä vähäistä, voisi kehittää
- virkistyskalastus voisi kasvaa, jos isoja petoja lisätään,
- virkistyskalastus ei aiheuta suurta kalastuspainetta kalakantoihin
- matkailukalastuksen kehittämisessä olisi mahdollisuuksia
- kotitarvekalastus muuttuu virkistyskalastuksen suuntaan
- virkistyskalastus voi kehittyä, jos muut palvelut kehittyvät
- Oulujärvellä ei ole kilpailukykyä matkailukalastajien houkuttelemiseksi
- nuoret kalastavat vapaaehtoisilla, virkistyskalastuksen asema säilyy.

Markkinat:

- paikkakunnan luonnonkalalle tuntuisi olevan kysyntää
- kasvatettu kala vie luonnonkalan asemia markkinoilla
- kuhan ja ahvenen suosio taattu ravintolakäytössä
- tuotteistamiseen kinnitettävä enemmän huomiota
- vientiä edistettävä
- tuontilihan ja -kalan maine saattaa vielä huonontua, luonnonkalan suosio kasvaa
- järvisuomesta tulee Suomen muikku, Oulujärvi sopeutuu markkinoihin

- laatukriteerit aj hygieniasäädökset uhkana kalaraaka-aineen saannille
- jalostusastetta nostamalla saataisiin hinta ylös
- alkuperätietoiset kuluttajat kysyvät sekä jalostettua että tuoretta kalaa.

Muut tekijät:

- Oulujärven asema sama kuin muilla järvillä
- Oulujärven mahdollisuudet rajattomat, jos välttyään kalataudeilta ja muilta luonnon katastrofeilta
- veden puhtaus tärkeä edellytys kalastukselle
- kylmävarastointia lisää
- saastuminen uhkaa kalastusta
- tervetuloa vetouistelijat onkimaan lohia vähemmäksi
- kalan tuottokykyä on
- veden laatu on hyvä
- kotitarvekalastus ja ammattikalastus "ukkoutuvat"
- jos kalakannat säilyvät nykyisellään, ei uhkia ole
- tuotto on suurempi kuin kalastus
- uhkana kateus ja vanhakantaiset asenteet.

6.4. Suhtautuminen tutkimustietoon

Kysymykseen 17: **Onko kalatalousasioiden tutkiminen mielestänne tarpeellista?** vastasi 19 haastateltavaa. Kaikki pitivät kalatalouden tutkimusta tarpeellisena. yhden mielestä se on erittäin tarpeellista ja yksi esitti tarpeellisuuteen varauksia.

Kysymykseen 18: **Voiko tutkimustuloksiin yleensä luottaa?** vastasi 19 haastateltavaa. Yhden mielestä tuloksiin ei voi luottaa, yhden mielestä joskus voi ja joskus ei, kuuden mielestä tuloksiin voi luottaa tietyin varauksin ja 11 mielestä tuloksiin voi luottaa aina.

Kysymykseen 19: **Ovatko tutkimustulokset käyttökelpoisia omalta kannaltanne tai onko niillä merkitystä päätöksenteossa?** vastasi 19 haastateltavaa. Kahden mielestä tulokset eivät ole käyttökelpoisia päätöksenteon kannalta, kolmen mielestä joskus ovat - joskus ei ja kolmen mielestä ovat tietyin varauksin. Loput 11 haastateltavaa olivat sitä mieltä, että tulokset ovat käyttökelpoisia ja että niillä on merkitystä päätöksenteossa.

Kysymykseen 20: **Mihin aiheisiin kalataloudellista tutkimusta tulisi mielestänne suunnata tai painottaa?** vastasi 19 haastateltavaa. Haastateltavat mainitsivat noin kolmekymmentä tutkimusaihetta, jotka olen raportin kirjoitusvaiheessa ryhmitellyt seuraavasti.

Istutusten seuranta:

- istutusten onnistumisen seuranta
- istutettujen kalojen selviytyminen ja kasvaminen isoksi
- miten saataisiin kala pyyntiin riittävän kookkaana
- taimenen parhaan istutuskoon, -ajan ja -paikan selvittäminen
- paljonko voi istuttaa ilman että luontaiset kannat kärsivät
- mitkä istukkaat tuottavat parhaan tuloksen
- mihin istukkaat häviävät, miksi ne eivät kasva
- istutusten seuranta: taloudellisesti järkevä linja.

Vesistön tila ja kalakannat:

- vesistön tilan seuranta (veden laatu)
- vesistötutkimus
- kalakantatutkimus
- oikeiden istutuskantojen löytäminen eri järviin
- tavallisten kalalajien tutkiminen arvokalojen sijasta
- kalalajien välisten suhteiden selvittäminen hoitopäätösten tueksi: kuka syö ketä ja miten paljon.

Ei-biologinen tutkimus:

- kalastusmatkailuun liittyvien tulovirtojen selvittäminen alueella
- yhteiskunnallisen puolen tutkimusta lisää
- päätöksentekijöiden ja kalastajien asenteiden sosiologista tutkimusta
- talouspuoli mukaan tutkimuksiin
- markkinoiden tutkiminen
- hallinnon ja vesien omistajien päättäjätasojen toimivuus
- kokonaisuuksien tutkiminen.

Tutkimustulosten kehittäminen:

- kehitettävä päätöksenteon apuvälineitä kalatalouden kentälle

- kalakantojen tilan analyysi ohjausvälineen suuntaan
- tulosten sovellus päätöksentekoa palvelevaksi tiedoksi.

Muut aiheet:

- miten paljon muikkua vaeltaa Oulujokeen
- miten paljon taimenta vaeltaa Oulujokeen
- ammattikalastajien saalismäärien kontrollointi
- onko troolaajat syyllisiä siihen, että muut ei saa muikkua
- onko mahdollista kehittää ympäri vuoden markkinoitavaa kalatuotetta
- enemmän käytännön läheistä tutkimusta.

7. Matkailuyrittäjät

Edellämainittujen haastattelujen lisäksi viidelle matkailuyrittäjälle tehtiin lyhyehkö puhelinhaastattelu, jossa keskityttiin matkailun kannalta keskeisiin teemoihin ja käytiin läpi haastattelulomakkeen kysymykset 4-6 sekä 13 ja 14. Matkailuyrittäjien puhelinkyselyn tulokset on esitetty seuraavassa yhdessä muiden varsinaisessa haastatteluaineistossa mukana olleiden matkailuyrittäjien vastausten kanssa.

Kysymykseen 4: Miten Oulujärven kalastajaryhmien henkilömäärän tulisi mielestänne kehittyä tulevaisuudessa? vastasi haastateltuista 9. Yksi vastaajista otti kantaa vain virkistyskalastajien määrään, koska se oli hänen elinkeinonsa kannalta keskeistä. Tyhjät vastaukset muiden ryhmien osalta tulkittiin kohtaan en osaa sanoa.

Kalastajaryhmä	Voisi huomattavasti lisääntyä	Voisi jos-sain määrin lisääntyä	Voisi pysyä ennallaan	Voisi jossain määrin vähetä	Voisi voimakkaasti vähetä	En osaa sanoa	N
Ulkopaikkakuntalaiset virkistyskalastajat	9	0	0	0	0	0	9
Paikalliset virkistys- ja kotitarvekalastajat	3	4	1	0	0	1	9
Puoliammatti-kalastajat	0	3	3	1	1	1	9
Ammattikalastajat	0	2	3	3	0	1	9
N	12	9	7	4	1	3	36

Haastateltavista suurin osa piti virkistys- ja kotitarvekalastajien määrän lisääntymistä suotavana. Ulkopaikkakuntalaisten virkistyskalastajien määrän lisääntymistä pidettiin erityisen toivottavana. Yleensä ulkopaikkakuntalaisten virkistyskalastajien määrän lisääntymistoivetta siivitti toive matkailutulojen lisääntymisestä.

Ammattikalastajien ja puoliammattikalastajien määrän toivottiin aika tasaisesti joko pysyvän ennallaan, jossain määrin lisääntyvän tai jossain määrin vähenevän. Ammattimaisen kalastuksen lisääntymistä haluttiin mm. siksi, että kalaa ei tahdo saada matkailijoiden ruokapöytään.

Kysymykseen 5: **Minkä kokoisina taimenet tulisi mielestänne istuttaa jatkossa Oulujärveen?** vastasi 9 haastateltavaa. Kysymyksessä käytettiin seuraavanlaista johdattelua: **Taimenten istutuskoko on nykyisin pääosin 18-28 cm. Suuria istukkaita saadaan samalla rahamäärällä vähemmän kuin pieniä istukkaita. Esimerkiksi yhden 45 cm:n taimenen hinnalla voidaan istuttaa noin 5 kpl 20 cm:n taimenia.** Vastaajista kahdeksan halusi taimenet istutettavan nykyistä kookkaampina, pyyntikokoisina. Yksi vastaaja halusi istutettavan nykyisen kokoisia taimenia.

Perusteluja isompien taimenistukkaiden käytölle olivat:

- virkistyskalastajien lisääntyminen
- uistelijoille isot houkuttimena
- virkistyskalastajat tulevat seuraavanakin kesänä
- nyt taimen menee pyydyksiin liian pienenä ja kuolee
- pienet taimenet uivat Oulujokeen hyönteisten perässä.

Esille tuli myös istutusajankohta. Taimenet pitäisi istuttaa vasta myöhään syksyllä, että ne saisivat rauhassa sopeutua ja kasvaa. Myös verkkorajoituksia esitettiin pienten taimenten pyynnin estämiseksi.

Kysymykseen 6: **Miten Oulujärven istutustoimintaa tulisi mielestänne kehittää jatkossa?** vastasi 9 haastateltavaa. Suurin osa haastateltavista oli kuonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmän kannalla. Vastaajista 15 oli täysin samaa mieltä ja kaksi jossain määrin samaa mieltä em. väittämän kanssa. Muiden väittämien kohdalla vastaukset hajosivat aika tasaisesti kaikkiin kohtiin.

Järveä tulisi hoitaa:	Täysin samaa mieltä	Jossain määrin samaa mieltä	Jossain määrin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa	N
Mahdollisimman luonnonmukaisesti (vähän istutuksia)	0	1	3	2	3	9
Luonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmänä	3	3	1	1	1	9
Voimakkain istutuksin	2	4	0	1	2	9
Vuosittain ravintotilanteen (esim. muikkukannan) mukaan vaihtelevilla istutuksilla	2	3	0	0	4	9
N	7	11	4	4	10	36

Kysymykseen 13: Jos haluatte lisää kalastusta tukevia palveluja Oulujärvelle, minkälaisia palveluja tulisi kehittää lisää? vastasi 9 haastateltavaa. Vastaukset on koottu alla olevaan taulukkoon.

Palvelu	Erittäin tarpeellinen	Melko tarpeellinen	Ei ole tarpeellinen	En osaa sanoa	N
Kokonaisia kalastusmatkailupaketteja (matkat, majoitus, ateriat, kalastus)	5	2	1	1	9
Majoituspalveluja	2	1	5	1	9
Kalastusvälineiden ja veneiden vuokrausta	1	3	1	4	9
Rantautumis- ja tankopaikkoja (Nuotiopaikka, laavu, polttopuut, WC)	2	5	1	1	9
Kioski- ja kahvilapalveluja	0	2	4	3	9
Opastettuja kalastusretkiä	5	2	0	2	9
Ohjausta kalapaikoille (kalapaikkakartta)	4	4	0	1	9
Yhdistettyjä kalastus ja vaellusretkiä	3	2	0	4	9
Muuta, mitä ?	22	21	12	17	72

Kalastusta tukevia palveluja katsottiin tarvittavan yleisesti lisää. Monissa haastatteluissa tuli kuitenkin esille epäily siitä, olisiko niille kysyntää ja kuka palvelut järjestäisi ja kustantaisi. Kannattavuutta voisi parantaa tarjoamalla matkailua tukevia palveluja muun työn ohessa aina tilauksen mukaan. Haastatteluissa nousi esille myös näkökanta, että palveluja pitäisi markkinoida keskitetysti esim. kuntien toimesta. Seuraavassa on listattu ajatuksia, joita edellämainitut kysymykset herättivät:

- kaikenlaisia kalastusta tukevia palveluja kaivataan
- monipuolista kalastusta matkailijoille
- muutakin kuin vetouistelua kaivataan, esim. mato-ongintaa

- ohjelmapalvelutoimintaa, oleassaolevien yrittäjien palvelujen keskitetty markkinointi
- kalastajat kalastusmatkaluyrittämiseen mukaan
- yhteistyötä troolaajan kanssa on jo nyt matkailijoiden palvelemisessa
- Kajaanin satamatilannetta parannettava
- nuotiopaikkoja on jo riittävästi
- monilla matkailijoilla kalastus on vain sivuharrastus, myös muuta toimintaa kaivataan
- kun on saatu autoilijat palveltua siirrytään myös veneilijöihin.

Kysymyksen14: Minkätyyppiseksi Oulujärven kalastoa ja kalastusta tulisi kehittää tulevaisuudessa?

vastasi 8 haastateltavaa. Kuusi haastateltavaa piti parhaana virkistyskalastusta painottavaa kehitystä. Kaksi haastateltava oli sitä mieltä että matkailukalastusta painottava vaihtoehto on paras. Yksi haastateltava ei halunnut ottaa kantaa. (Katso kehittämisvaihtoehtojen määrittely liite 3, kysymys 14).

1. Nykytilanne	0
2. Ammattikalastusjärvi	0
3. Kotitarve- ja virkistyskalastusjärvi	0
4. Virkistys- ja matkailukalastusjärvi	6
5. Matkailukalastusjärvi	2

Matkailuyrittäjien kanssa keskusteltiin myös kalastusmatkailun nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Yleisesti ottaen Oulujärven kalastusmatkailun sanottiin olevan vielä 'lapsen kengissä', mutta kehittämisen varaa siinä olisi. Kukaan ei osannut tarkasti eritellä kalastusmatkailun tämänhetkistä merkitystä alueen yritystoiminnalle. Yksi kommentti aiheesta oli, että 'onhan noita tuossa yöpynyt kalamiehiäkin ja lupiakin on myyty jonkin verran'. Eli yrittäjät keskittyvät matkailijoihin yleensä ja kalastusmatkailijoita palvellaan siinä samalla.

Konkreettisia hankkeita kalastusmatkailun kehittämiseksi oli vireillä ainakin Vuolijoella ja Vaalassa. Hankkeisiin liittyi mm. vierassataman rakentaminen ja polttoainejakelun aloittaminen. Tarkoituksena olisi myös jatkaa matkailukautta ryhtymällä palvelemaan kalastusmatkailijoita keväällä ja myöhään syksyllä. Toisessa vireillä olevassa hankkeessa suunniteltiin laajamittaista pyyntikokoisen taimenen istuttamista, kalapaikkaoppaan palvelujen tarjoamista, ohjelmapalvelukoulutusta ja ohjelmapalvelutuotteiden testaamista käytännössä. Hanke ajoittuisi vuosiin 1997-99 ja sen kustannusarvio on yli 1,5 miljoonaa markkaa.

8. Teemahaastattelun johtopäätökset

Tämän haastattelututkimuksen tarkoituksena oli tuoda täydennystä ja lisävalaistusta Oulujärvellä kalastaneille alkuvuodesta 1997 tehtyyn postikyselyyn. Haastattelemalla haluttiin saada esille myös muiden ryhmien kuin kalastajien mielipiteitä Oulujärven kalataloudesta ja sen tulevaisuudennäkymistä. Vertailu postikyselyyn tehdään tutkimusprojektin loppuraportin yhteydessä.

Haastatteluaineistossa oli edustajia lähes kaikista Oulujärven kalatalouteen sidoksissa olevista intressenttiryhmistä. Haastatteluaineisto oli kuitenkin aika suppea, joten tuloksia ei voi yleistää, vaan ne ovat kuvaus juuri edellämainittujen ryhmien edustajien henkilökohtaisista tai haastateltavan edustaman organisaation mielipiteistä. Haastatteluraporttia lukiessa on myös muistettava, että raportti ei ole aineisto, vaan tutkijan aineistosta tekemä tulkinta. Tässä raportissa on kuitenkin pyritty tuomaan esille mahdollisimman paljon itse aineistoa ja tulkitsemaan mahdollisimman vähän, jotta raportin lukijoille jäisi paremmin tilaisuus omiin tulkintoihin raporttia lukiessaan. Seuraavassa kootaan keskeiset tulokset ja kirjataan ne johtopäätökset, jotka edelläesitetyn aineiston peusteella on tehty.

Kuvaukset Oulujärven kalastolle asetettavista tavoitteista ja kalatalouden ihannetilasta muistuttivat paljon toisiaan. Niissä nousivat esille lähes kaikki tutkimuksen teemat kalakannoista kalastajaryhmien asemaan. Tämän voisi tulkita siten, että tutkimuksen teemojen valinta oli onnistunut eikä mitään olennaista Oulujärven kalatalouteen liittyvää jäänyt käsittelemättä.

Kalalajeista toivotuin oli muikku, mutta myös kuha oli monien haastateltavien ykköstoive. Kaikki muutkin lajit kirjolohea lukuunottamatta olivat toivottuja lajeja. Saalis lienee kalastajalle aina toivottu olkoonpa laji lähes mikä hyvänsä.

Kalastajaryhmien henkilömäärien kehityksen suhteen ei mielipiteissä ollut myöskään suuria yllätyksiä. Kaikille kalastajaryhmille tuntui olevan Oulujärvellä tilaa. Ulkopaikkakuntalaisia virkistyskalastajia haluttiin lisää matkailutuloja kartuttamaan. Taustalla oli myös ajatus, että vapakalastus ei aiheuta suuria kalastuspaineita kalastoa kohtaan. Myös paikallisia virkistyskalastajia katsottiin järvelle mahtuvan nykyistä enemmän. Ammattikalastus voisi haastateltavien mielestä myös hienoisesti kasvaa, mutta troolaajien osalta katsottiin yleisesti nykyisen lupakiintiön olevan sopivalla tasolla. Ammattikalastuksen aseman säilymiseen esitettiin myös muutamia eriäviä mielipiteitä.

Haastateltavien mielestä taimenet tulisi jatkossa istuttaa Oulujärveen joko nykyistä suurempina tai vähintään nykyisen kokoisina. Kookkaampien taimenten istuttamista perusteltiin ajatuksilla virkistyskalastajien määrän lisääntymisestä ja istutustoiminnan järkiperaistamisesta. Jos ajateltaisiin haastatteluaineistoa järjestettynä

riviin, näkemys kookkaampien taimenten istuttamisesta esiintyisi vahvimmin paikallisten kalatalouteen liittyvien elinkeinojen harjoittajien päässä riviä ja laimenisi pikku hiljaa virkistyskalastajien, tutkijoiden, velvoitehoitajien ja kalatalousviranomaisten päätä kohti mentäessä.

Luonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmä oli toivotuin vaihtoehto istutustoiminnan jatkoa ajatellen. Myös vuosittain ravintotilanteen mukaan vaihtelevat istutukset saivat kannatusta, mutta sitä myös kritisoiitiin epärealistisena.

Verkkojen silmäkoon rajoitukset jakoivat mielipiteet kahtia. Välikoon verkoissa oltiin niukan enemmistön turvin valmiita rajoittamaan 27-40 millin silmäkoon verkkojen käyttöä. Jos rajoitusta laajennettaisiin 50 millin silmäkokoon ei suurimmalla osalla haastateltavia enää olisi halukkuutta noudattaa rajoitusta. Suurin osa haastateltavista suhtautui myönteisesti alueellisten kalastusrajoitusten käyttöönottoon, mutta myös eriäviä mielipiteitä esitettiin.

Oulujärven kalatalouden eturyhmien välillä esiintyy haastateltavien mukaan näkemyseroja ja eriasteisia ristiriitoja, mm. pyyntialueista, kalansaaliista, kalanistutuksista ja kalastusrajoituksista. Haastateltavien puheista sai sellaisen käsityksen, että ristiriidat eivät ole yleensä kovin voimakkaita ja että ne ovat normaaliin suomalaiseen kalastukseen kuuluvia.

Oulujärvelle haluttiin yleisesti lisää kalastusta tukevia palveluja. Lähes kaikkia mahdollisia kalastukseen liittyviä palveluja pidettiin tarpeellisena. Epäilyksiä herätti kuitenkin kysymys majoituspalvelujen lisäämisen tarpeellisuudesta. Myös kioski- ja kahvilapalvelujen lisäämisen tarvetta epäiltiin jonkin verran. Yleistä oli myös epäily palvelujen kysynnän riittävydestä sekä toiminnan rahoituksesta ja kannattavuudesta.

Ammattikalastuksen tulevaisuus Oulujärvellä ei näyttänyt monien mielestä kovin ruusuiselta. Kalastajat kuitenkin uskoivat ammattinsa mahdollisuuksiin, jos ulkopuolelta tulevat uhkat eivät lisäänty. Myös muiden haastateltavien joukossa oli näkijöitä, jotka pitivät ammattikalastuksen mahdollisuuksia kohtuullisina, jos elinkeino pystyy sopeutumaan muutoksiin. Kalastusharrastuksen tulevaisuus näytti haastateltavien mielestä hieman ammattikalastusta valoisammalta.

Kalatalouden tutkimuksen tarpeellisuuteen ja tutkimustiedon luotettavuuteen ja käyttökelpoisuuteen päätöksenteossa suhtauduttiin yleensä myönteisesti. Tuntuu kuitenkin sille, että tieto tutkimusten tuloksista ei leviä kalatalouden kentälle saakka tai sitten tutkimuksen tulokset ovat usein liian akateemisia herättääkseen laajempaa kiinnostusta. Biologisen kalatutkimuksen rinnalle toivottiin myös lisää taloudellista ja sosiologista kalatalouden tutkimusta.

9. Kirjallisuus

- Alasuutari, Pertti: Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino 1994.
- Alasuutari, Pertti: Erinomaista rakas Watson. Johdatus yhteiskuntatutkimukseen. Helsinki: Hanki ja jää 1989.
- Hirsjärvi, S. - Hurme H. Teemahaastattelu Helsinki Gaudeamus 1985.
- Kainuun Liito 1996. Kainuun vesistöohjelma. Julkaisu A:10.
- Leinonen, K. 1988. Biased catch estimates due to nonresponse in fishing questionnaires, Finnish Fisheries Research 7, 66-74.
- Pohjois-Suomen Vesitutkimustoimisto Oy 1996. Oulujärven kalataloustarkkailu v. 1995. Moniste. 41 s.
- Salmi, Juhani - Asmo Honkanen - Juha Jurvelius - Pentti Moilanen - Pekka Salmi - Kari Mikko Vesala: Haastatteluja Hangosta Utsjoelle. Ammattikalastuksen profiilitutkimuksen metodiikkaa. RKTL Kalatutkimuksia 116. Helsinki 1996.
- Salmi, Pekka - Juhani Salmi (toim.): Sisävesi- ja rannikkokalastaja muutospaineiden alla. Arkipäivän ongelmat ammattikalastajan kertomana. RKTL Kalatutkimuksia 72. Helsinki 1993.
- Salonen, E. 1994. Eri tahojen suhtautuminen Inarijärven kalatalouteen ja virkistyskäyttöön. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Inarin kalantutkimusasema, Ivalo.
- Vesala, Kari Mikko - Asmo Honkanen - Juha Jurvelius - Juhani Salmi - Pekka Salmi Enemmän hinnan kuin luonnon armoilla: ammattikalastajatutkimuksen kvalitatiivista metodiikkaa. RKTL Kala- ja riistaraportteja nro 61 Helsinki. 1996.
- Vehanen T (1995b) Rakennettujen jokien kalataloudelliset edellytykset. Kalatutkimuksia Fiskundersökningar 91.

Oulujärven kalastus- ja virkistyskäyttö

Vastaa heti ! Kyselyyn vastanneiden henkilöiden kesken arvotaan 500 a 100 markan arvoiset kesport Rinkka Oy :n lahjakortit !

Arvoisa kyselyyn vastaaja !

Oheinen kyselylomake kuuluu Oulujärvellä käynnissä olevaan yhteistutkimukseen, jonka vetäjänä toimii Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kyselyn tarkoituksena on kerätä mielipiteitä ja näkemyksiä Oulujärven kalatalouden kehittämiseksi. Kysely on lähetetty 350:lle Oulujärvellä vuonna 1995 kalastaneelle henkilölle (Osoitetiedot: Pohjois-Suomen Vesitutkimustoimiston kalastustiedustelu vuodelta 1995). Kysely on henkilökohtainen. Tulokset käsitellään nimettöminä yhteistuloksina, joissa vastaajan henkilöllisyys ei tule esille. Yksittäisiä vastauksia ei käytetä missään muussa tutkimuksessa eikä luovuteta muille tahoille. Osallistutte lahjakorttien arvontaan automaattisesti vastauskuoressa olevan henkilökohtaisen numeron perusteella. Tutkimuksen kannalta jokainen mielipide on tärkeä, joten oivomme, että vastaatte oheiseen kyselyyn. Palautuskuoren postimaksu on maksettu puolestanne.

Onnitteloksia vaivannäöstänne ja onnea arvontaan !

Terveisin tutkija Teppo Vehanen

Mihin seuraavista kalastajaryhmistä lähinnä kuulutte ?

Virkistys- tai kotitarvekalastaja
Puoliammattikalastaja (myyn saalista, enintään 30% tuloista kalastuksesta)
Ammattikalastaja (yli 30% tuloista kalastuksesta)
En kalasta lainkaan

Mitä seuraavista pyydyksistä käytitte Oulujärvellä vuonna 1996 ?

Ympyröikää pyyntipäivien lukumäärä Oulujärvellä vuonna 1996.

Pyyntitapa	Pyyntipäivien määrä 1996	Pyyntitapa	Pyyntipäivien määrä 1996
Virvelöinti	_____	7. Talvinuotta	_____
Uistelu (veneellä)	_____	8. Trooli	_____
Verkot	_____	9. Onkiminen	_____
Rysä	_____	10. Pilkkiminen	_____
Isorysä	_____	11. Muu, mikä ?	_____
Kesänuotta	_____		

Ympyröikää verkkoja Oulujärvellä vuonna 1996, ympyröikää seuraavassa taulukossa usein käyttitte kalastaessanne kutakin verkkotyyppiä.

Verkkotyyppi	Usein yli 20 kertaa	Melko usein 5-20 kertaa	Harvoin alle 5 kertaa	En lainkaan	En osaa sanoa
Ikkuverkot	1	2	3	4	5
33 mm verkot	1	2	3	4	5
40 mm verkot	1	2	3	4	5
55 mm verkot	1	2	3	4	5
55 mm verkot	1	2	3	4	5

3. Arvioi paljonko seuraavista Oulujärvestä pyytämistänne kalalajeista kertyi saalista

Laji	Saalis kg	Saalis kpl
Taimen		
Ahven		
Kuha		
Siika		
Hauki		
Muikku		

Saalistieto perustuu a) arvioon b) kirjanpitoon

4. Oletteko tyytyväinen Oulujärvestä vuonna 1996 saamaanne saaliiseen ?

Ympyröikää kokonaissaaliin ja eri lajien kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

Saalislaji	Erittäin tyytyväinen	Melko tyytyväinen	Hieman tyytymätön	Erittäin tyytymätön	En osaa sanoa
Kokonaissaalis	1	2	3	4	5
Muikkusaalis	1	2	3	4	5
Siikasaalis	1	2	3	4	5
Taimensaalis	1	2	3	4	5
Kuhasaalis	1	2	3	4	5
Haukisaalis	1	2	3	4	5

5. Kuinka paljon seuraavat tekijät aiheuttivat haittaa kalastuksellenne Oulujärvellä?

Ympyröikää kunkin tekijän kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

Haitta	Voimakas haitta	Kohtalainen haitta	Lievä haitta	Ei haittaa	En osaa sanoa
Verkkojen limoittuminen	1	2	3	4	5
Kalojen heikko kunto	1	2	3	4	5
Vähäärvoisten kalojen suuri osuus	1	2	3	4	5
Veden pinnan vaihtelu	1	2	3	4	5
Pyyntipaikkojen vähyys	1	2	3	4	5
Huono saalisvarmuus	1	2	3	4	5
Muu, mikä ?	1	2	3	4	5

6. Minkä kokoisina Teidän mielestänne taimenet, siiat ja kuhat tulisi pyytää?

Taimenen keskimääräinen saaliskoko Oulujärvessä on viime vuosina ollut noin 630 grammaa ja 37 senttiä, siian keskikoko noin 145 grammaa ja 25 senttimetriä sekä kuhan noin 815 grammaa ja 40 senttimetriä.

Taimen _____ grammaa tai _____ senttiä
Siika _____ grammaa tai _____ senttiä
Kuha _____ grammaa tai _____ senttiä

7. Mitä seuraavia kalastukselle asetettuja tavoitteita pidätte tärkeinä ?

Ympyröikää jokaisen tavoitteen kohdalla miten suuri merkitys sillä on kalastaessanne Oulujärvellä.

Tavoite	Erittäin merkittävä	Kohtalaisen merkittävä	Vähäinen merkitys	Ei merkitystä	En osaa sanoa
Ansioiden hankkiminen	1	2	3	4	5
Tuoreen kalan hankkiminen kotitalouteen	1	2	3	4	5
Virkistyttyminen, rentoutuminen	1	2	3	4	5
Yksinolo	1	2	3	4	5
Yhdessäolo perheen tai ystävien kanssa	1	2	3	4	5
Kalastustaidon kehittäminen	1	2	3	4	5
Nuonnon seuraaminen	1	2	3	4	5
Liikunta / liikunta	1	2	3	4	5

8. Mitä kalalajeja toivoisitte saavanne Oulujärvestä saaliiksi ?

Ympyröikää kunkin tavoitteen kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

Alleiviivatkaa lisäksi kaksi toivotuinta saaliskalalajia.

Saaliskalaji	Erittäin toivottava saalislaji	Toivottava saalislaji	Ei kovin toivottava saalislaji	Yhdentekevä laji	En osaa sanoa
Ahven	1	2	3	4	5
Siika	1	2	3	4	5
Järvelohi	1	2	3	4	5
Tulokki	1	2	3	4	5
kuha	1	2	3	4	5
lauki	1	2	3	4	5
aimen	1	2	3	4	5
irjolohi	1	2	3	4	5
luulaji, Mikä?	1	2	3	4	5

9. Miten Oulujärven kalastajaryhmien henkilömäärän tulisi mielestänne kehittyä tulevaisuudessa ?

Oulujärvellä kalasti vuonna 1995 noin 3700 kotitarvekalastajataloutta pääosin lähialueilta ja noin 50 ammatti- ja puoliammattikalastajataloutta.

Ympyröikää kunkin kalastajaryhmän kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

Kalastajaryhmä	Voisi huomattavasti lisääntyä	Voisi jossain määrin lisääntyä	Voisi pysyä ennallaan	Voisi jossain määrin vähentyä	Voisi voimakkaasti vähentyä	En osaa sanoa
Ilkopaikkakuntalaiset virkistyskalastajat	1	2	3	4	5	6
Paikalliset virkistys- ja kotitarvekalastajat	1	2	3	4	5	6
Puoliammattikalastajat	1	2	3	4	5	6
Ammattikalastajat	1	2	3	4	5	6

10. Minkä kokoisina taimenet tulisi mielestänne istuttaa jatkossa Oulujärveen ?

Taimenten istutuskoko on nykyisin pääosin 18-28 cm. Suuria istukkaita saadaan samalla rahamäärällä vähemmän kuin pieniä istukkaita. Esimerkiksi yhden 45 cm:n taimenen hinnalla voidaan istuttaa noin 5 kpl 20 cm:n taimenia.

Nykyistä pienempinä	Nykyisen kokoisina	Nykyistä kookkaampina	En osaa sanoa
1	2	3	4

jos haluaisit muuttaa taimenen nykyistä istutuskokoa, perustele lyhyesti miksi:

11. Miten Oulujärven istutustoimintaa tulisi mielestänne kehittää jatkossa ?

Ympyröikää kunkin vaihtoehdon kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

Järveä tulisi hoitaa:	Täysin samaa mieltä	Jossain määrin samaa mieltä	Jossain määrin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Mahdollisimman luonnonmukaisesti (vähän istutuksia)	1	2	3	4	5
Luonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmänä	1	2	3	4	5
Voimakkain istutuksin	1	2	3	4	5
Vuosittain ravintotilanteen (esim. muikkukannan) mukaan vaihtelevilla istutuksilla	1	2	3	4	5
Muulla tavalla, miten?	1	2	3	4	5

12. Mitä kalastusmuotoja tulisi mielestänne suosia Oulujärvellä?

Ympyröikää kunkin kalastusmuodon kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

Kalastusmuoto	Suosittava erityisesti	Suosittava jossain määrin	Ei suosittava	Rajoitettava/ kielletävä	En osaa sanoa
Muikkuverkkokalastus	1	2	3	4	5
Kalastus 27-40 mm verkoilla	1	2	3	4	5
Kalastus 41-55 mm verkoilla	1	2	3	4	5
Kalastus yli 55 mm verkoilla	1	2	3	4	5
Vapakalastus, vetouistelu	1	2	3	4	5
Troolaus	1	2	3	4	5
Rysäkalastus	1	2	3	4	5
Isorysäkalastus	1	2	3	4	5
Nuottakalastus	1	2	3	4	5
Muu kalastus, mikä?	1	2	3	4	5

13. Olisitteko valmis seuraaviin kalastusrajoituksiin vaikkapa siian kalastuksen kustannuksella saadaksenne saaliiksi suurempia taimenia ja kuhia ?

Alamittaisten kalojen joutuminen verkkoihin on erityisesti taimenen ja kuhan osalta ongelmana Oulujärvellä.

Kalastusrajoitus	Olisin valmis noudattamaan rajoitusta	En olisi valmis noudattamaan rajoitusta
7-40 mm verkkojen käyttö kielletään kokonaan	1	2
7-55 mm verkkojen käyttö kielletään kokonaan	1	2
Järvellä muodostetaan rauhoitusalueita (istutusalueille) , joilla kalastus on kokonaan kielletty	1	2
Jokin muu rajoitus mikä?	1	2

14. Tulisiko Oulujärvellä mielestänne perustaa eri kalastusmuotoja varten erillisiä alueita, joista osa olisi varattu ainoastaan uisteluun, verkkokalastukseen, troolaukseen jne. ?

1. Kyllä 2. Ei

15. Koetteko, että oman kalastusmuotonne ja jonkin muun kalastusmuodon välillä aiheutuu Oulujärvellä ristiriitoja seuraavista tekijöistä ?

Ympyröikää kunkin aiheen kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

RISTIRIITOJA AIHEUTUU:	Voimakas ristiriita	Kohtalainen ristiriita	Vähäinen ristiriita	Ei ristiriitaa	En osaa sanoa
Uistelualueista	1	2	3	4	5
Uistelualueista	1	2	3	4	5
Uistelualueista	1	2	3	4	5
Kalastusrajoituksista	1	2	3	4	5
Kalastusrajoituksista	1	2	3	4	5
Kalastusrajoituksista	1	2	3	4	5
Kalastusrajoituksista	1	2	3	4	5
Kalastusrajoituksista	1	2	3	4	5

16. Koette, että ristiriitoja aiheutuu, ympyröikää seuraavassa, mikä kalastusmuoto lähinnä aiheuttaa ristiriitoja kalastuksellenne. Ympyröikää vain yksi vaihtoehto.

1. Heittokalastus 2. Vetouistelu 3. Verkkokalastus 4. Rysäkalastus
5. Nuottakalastus 6. Troolaus 7. Pilkintä 8. Onginta

16. Oletteko käyttänyt Oulujärvellä kalastukseen liittyen matkailu- tai kalastusmatkailuyrittäjän palveluja ?

1. Kyllä

2. En

17. Jos Oulujärven alueelle kehitettäisiin lisää kalastusta tukevia palveluja, käyttäisittekö niitä tulevaisuudessa enemmän ?

1. Kyllä

2. Ehkä

3. En

18. Jos haluatte lisää kalastusta tukevia palveluja Oulujärvelle, minkälaisia palveluja tulisi kehittää lisää ?

Palvelu	Erittäin tarpeellinen	Melko tarpeellinen	Ei ole tarpeellinen	En osaa sanoa
Kokonaisia kalastusmatkailupaketteja (matkat, majoitus, ateriat, kalastus)	1	2	3	4
Majoituspalveluja	1	2	3	4
Kalastusvälineiden ja veneiden vuokrausta	1	2	3	4
Rantautumis- ja taukopaikkoja (Nuotiopaikka, laavu, pöytäpuut, WC)	1	2	3	4
Kioski- ja kahvilapalveluja	1	2	3	4
Opastettuja kalastusretkiä	1	2	3	4
Ohjausta kalapaikoille (kalapaikkakartta)	1	2	3	4
Yhdistettyjä kalastus ja vaellusretkiä	1	2	3	4
Muuta, mitä ?	1	2	3	4

19. Minkätyyppiseksi Oulujärven kalastoa ja kalastusta tulisi kehittää tulevaisuudessa ?

Ympyröikää seuraavista vain yksi vaihtoehto.

1. **Nykytilanne** (ammatti- ja virkistyskalastusjärvi), jossa pyritään mahdollisimman pitkälle sovitteluun ammatti- ja kotitarve-/virkistyskalastuksen etuja yhteen kalaston hoidossa kohtuullisen saaliin turvaamiseksi eri kalastajaryhmille.
2. **Ammattikalastusjärvi**, jossa kalaston ja kalastuksen hoito palvelee ammattikalastuksen tarpeita.
3. **Kotitarve- ja virkistyskalastusjärvi**, jossa kalaston ja kalastuksen hoidossa painotetaan kotitarve- ja virkistyskalastajien etuja lähinnä paikallisesta näkökulmasta.
4. **Virkistys- ja matkailukalastusjärvi**, jossa painotetaan virkistyskalastuksen ja matkailun etuja.
5. **Matkailukalastusjärvi**, jossa panostetaan voimakkaasti matkailuun ja retkeilyyn sekä markkinoidaan järveä erityisesti ulkopaikkakuntalaisille virkistyskalastajille.

20. Mitä seuraavia kesä- tai talvikalastukseen liittyvää kalustoa omistatte ?

Vene a) on b) ei
Moottori a) alle 10 hv b) 10 hv tai isompi c) ei ole
Moottorikelkka a) on b) ei

21. Arvioikaa miten monta vuotta yleensä käytätte kalustoa ennen kuin vaihdatte sen uuteen (pitoaika).

Vene a) alle 5 v b) 5-10 v c) yli 10 v
Moottori a) alle 5 v b) 5-10 v c) yli 10 v
Moottorikelkka a) alle 5 v b) 5-10 v c) yli 10 v

22. Arvioikaa kuinka monta litraa Teillä kuluu polttoainetta kalastuksessa keskimäärin kalastuspäivää kohti.

Veneen moottori _____ litraa/kalastuspäivä
Moottorikelkka _____ litraa/kalastuspäivä
Veneen polttoaine a) bensa b) diesel

23. Arvioikaa miten kauan yleensä käytätte seuraavia kalastusvälineitä ennen kuin hankitte uudet tilalle (pitoaika):

Luikkuverkot _____ vuotta
Muut verkot _____ vuotta
Kärsä _____ vuotta
Käsitiska _____ vuotta
Käpöpydykset _____ vuotta
Luu, mikä _____ vuotta.

24. Mitä kuluja Teillä oli kalastuksesta Oulujärvellä viime vuonna ?

Kalastusluvut _____ mk
Korjato- ja korjauskulut _____ mk
Vakuutukset _____ mk
Muut kulut (mitä?) _____ mk
_____ mk
_____ mk
_____ mk

25. Kuinka suuren rahallisen arvon antaisitte vapavälinein pyytämällemme noin yhden kilon painoiselle taimenelle ?

Arviokaa saaliin arvo, kun hintaan sisällytetään lihan arvon lisäksi virkistys- ja elämystekijät.

Itse pyytämäni kilon painoisen taimenen arvo olisi noin _____ markkaa.

26. Vastaajien taustatiedot tilastollista ryhmittelyä varten.

Sukupuoli

- 1 mies
- 2 nainen

Ikäryhmä

- 1 18-25 vuotta
- 2 26-35 vuotta
- 3 35-45 vuotta
- 4 46-55 vuotta
- 5 56-65 vuotta
- 6 yli 65 vuotta

Kotikunta

- 1 Kajaani
- 2 Paltamo
- 3 Vaala
- 4 Vuolijoki
- 5 Muu, mikä _____

Ammattiryhmä, johon katsotte lähinnä kuuluvanne

- 1 Johtavassa asemassa toisen palveluksessa
- 2 Ylempi toimihenkilö
- 3 Alempi toimihenkilö
- 4 Työntekijä
- 5 Yrittäjä tai yksityinen ammatinharjoittaja
- 6 Maatilatalousyrittäjä
- 7 Kalastaja
- 8 Eläkeläinen
- 9 Opiskelija
- 10 Muu

Pääasiallinen kalastusalue Oulujärvellä

- 1 Ärjänselkä
- 2 Niskanselkä
- 3 Paltaselkä

Lopuksi olemme varanneet tilaa kommenteille ja mielipiteille tästä kyselystä ja mistä tahansa Oulujärveä koskevista näkemyksistä. Kaikki mielipiteet ovat tervetulleita ja arvokkaita !

Kiitoksia vaivannäöstänne, palautuskuoren postimaksu on maksettu puolestanne

OULUJÄRVEN KALASTUSKYSelyn KOMMENTTEJA

KPL

Kysymys nro 10. Minkä kokoisina taimenet tulisi mielestänne istuttaa jatkossa Oulujärveen?

- Ammattikalastajia ei syytettäisi alamittaisten pyynnistä jos istutus kookkaanpana	1
- Isommilla istukkailla hävikki pienempi/paremmat mahd. kasvaa pyyntikokoiseksi (3)	50
- Istutuspaikkojen valvontaa tehostettava (ettei istukkaita heti pyydetä pois)	3
- Alamittaiset taimenet haitta troolissa, ajanhukkaa takaisin järveen laittamisessa	2
- Ei verkkorajoituksia	2
- Verkkoihin silmäkorajoituksia	1
- Uistelijat ja verkkopyynti vähentää pieniä istukkaita	2
- Taimenen ja järvilohen istutusta enemmän	1
- Istutus suurempina kappalemäärinä	2
- Istutus nykyistä pienempinä, että taimenkanta näin lisääntyisi	1
- Istutus pienempänä koska kookkaana istutetut pyydetään heti pois	1
- Istutus pienempänä jotta istutuspaikkojen määrä lisääntyisi	2
- Istutuspaikka salainen ettei istukkaita heti pyydetä pois	1
- Istutus kookkaanpana, että pääsee heti pyytämään	1
- Istutus kookkaanpana, että uistelu olisi mielenkiintoisempaa	1
- Istukkaat isompina koska samalla rahalla enemmän istukkaita (kasvaahan kalat järvessä)	1
- Kalojen vaellus Oulujärvestä estettävä	1
- Istutus kookkaanpana etteivät kalat niin äkkiä lähtisi vaeltamaan Vaalaa kohti	1
- Palautusmerkkien määrä vähäisempi	1

Kysymys nro 11. Miten Oulujärven istutustoimintaa tulisi mielestänne kehittää jatkossa?

- Istutettaisiin sellaisia kalalajeja jotka syövät vähempi muikkua ja enempi ns. vähäarvoisia kalalajeja (Norssi).	2
- Istutustaimen, järvilohi, kuha	1
- Istutus lahtiin	1
- Isot istukkaat selkävesille useina pieninä ryhminä (ei lahtivesiin)	1
- Istutusmäärää suurennettaisiin (ei liiaksi ettei luontainen kanta kärsi)	2
- Norssin, ahvenen ja särkien voimakkaalla kalastuksella	1
- Puhdistamalla ja hoitamalla rantoja.	1
- Kalastuskunnat voisivat rakentaa turoja ym. suojarakenteita istutusten ja kutujen suojaksi	1
- Troolausta vähemmäksi	1
- Muikun troolaus kiellettävä muikun pienuuden takia, pieniä ei saa kaupan	1
- Istukkaita vähemmän ja isompia	3
- Verkkojen silmäkorajoituksia	1
- Vaparojoitus (max. 2 uisteluvapaa)	1
- Taimen istutettava jokeen esim. Ämmäkosken alle	1
- Kajaaninjokea tulisi saattaa enemmän luonnontilaan tunnelivoimalan takia	1
- Jos matkailija saa saalista, tulee hän myös uudelleen	1
- Turisteilta markat pois	1

Kysymys nro 13. Olisitteko valmis seuraaviin kalastusrajoituksiin vaikkapa siian kalastuksen kustannuksella saadaksenne saaliiksi suurempia taimenia ja kuhia?

- Taimenen istutus lopetettava	1
- Hauen istutus lopetettava	1
- Kalastuskielto/troolauskielto istutuspaikkojen läheisyyteen joksikin aikaa istutuksen jälkeen	14
- Kalojen rauhoitus 2-3 viikoksi kutuaikana	3
- Rantojen läheisyydessä tapahtuva taimenten verkkokalastus kiellettävä	1
- Verkon silmäkorajoituksilla vain vahinkoa aikaan	2
- Alle 40 mm verkot kieltoon	1
- Alle 45 mm verkot vain siian kutupyyntiin	1
- Ei alle 35 mm verkkoja	2
- Muikkuverkoille minimi silmäkoko esim. 15 mm	1
- Verkkomäärän rajoittaminen	2
- Rauhoittaa alueita troolipyynniltä	6
- Troolaus lopetettava	5

- Verkkojen etäisyys vesirajasta yli 300 m

1

VAPAA KOMMENTIT KAAVAKKEEN LOPUSTA:

- Ei vieraita kalalajeja Oulujärveen	1
- Kalan markkinointiin lisää kalan välitystä harjoittavia yrityksiä.	5
- Oulujärven liian voimakas taimenkanta ja jos muikun kutu epäonnistuu, siitä syytetään troolimiehiä.	1
- Järven matkailu- ja kalastuskäyttöä tulisi kehittää.	10
- Vetonaula puuttuu.	1
- Laavut hyviä.	2
- Järvi tulisi säilyttää rannoiltaan ja vesistöltään rauhaisana (ei turistiryisiä)	1
- Jormuanlahtea tulisi kehittää	1
- Kuhaa saisi istuttaa Niskanselän puolelle.	1
- Troolausta seurattava/rajoitettava ettei järvi tyhjene	9
- Troolaus kiellettävä liian lähellä mökkirantoja	1
- Ammattikalastus liian raskasta Niskan- ja Ärjänselällä	1
- Ärjänsaaren ympärys ainoastaan vetouistelulle	1
- Isorysä- ja troolauskalastuskielto	1
- Istutuspaikoille kalastuskielto joksikin aikaa	9
- Taimenien pyynti alamittaisina pitäisi saada loppumaan	2
- Varisjoki rauhoitettava poikaskasvatukseen	1
- Istutusta lisättävä kohtalaisesti	2
- Istutussumtaus hyvä	2
- Liian suuret taimenen istutusmäärät	1
- Taimenia ei saa istuttaa alamittaisina	2
- Kuhan ja järvilohen istutusta toivotaan lisättävän	2
- Mieslahdessa kuha- ja taimenkanta heikko (27-45 mm verkot kiellettävä)	1
- Muikku on kadonnut Kiveslahdesta	1
- Kuhalle rauhoitusalue kutuaikana	1
- Hauen istutus lopetettava	1
- Madekannan suojeleminen	1
- Mateen maksa usein syömiskelvoton	1
- Kuha lisääntynyt ilahduttavasti	2
- Kuha ja siika pitoisille vesille silmäkoko suuremmaksi	1
- Harjusta ja järvisiikaa voisi istuttaa enemmän	1
- Joka syksy useita epämuodostuneita taimenia	1
- Kyselyt ja tutkimus tärkeitä	7
- Valtion kalastusluvat aivan altyttömiä (ylimittaiset)	1
- Luvan hinta kohtuuton keittokalojen pyytäjille/lyhyen aikaa kalastaville	3
- Kesä- ja talvinuottausta roskakalan poiston takia	1
- Vesialueen istutus ja hoito niin, että vesialueitten omistajia kuullaan	1
- Pyydykset olisi merkittävä selvemmin ja merkitsemisen valvontaa lisättävä	2
- "Varataan" pyydyspaikkoja jättämällä pyydysmerkit	2
- Jäätien läheisyydessä ei noudateta "kalastuskieltoa"	1
- Enemmän informaatiota ja helposti saatavilla olevia vesistökarttoja	1
- Uudet laiturit joelle UPM-Kymmenen lopettamien tilalle	1
- Pitäisi saada satama jossa olisi venepaikkoja ja kulkuyhteys veteen (kuivasataman tilalle)	3
- Säännöstelyrajoja muutettava	19
- Maatalouden päästöihin tulisi kiinnittää huomiota	4
- Teollisuuden varottava ettei saastuta vesistöä	8
- Veden puhtaudesta ja laadusta pidettävä huolta	4
- Ruoppausta ja puhdistusta rannan laadun parantamiseksi (rehevöityminen)	4
- Rantaan pitäisi päästä myös niiden joilla ei ole rantatonttia	1
- Moottoriveneillä "pörrääjät" kauemmas mökkirannoista	1
- Moottoriveneille nopeusrajoitus	1
- Armeijan kevätkesäiset veneharjoitukset lopetettava ehdottomasti matalasta lahdesta	1
- Ei Oulujärven ylitystietä	3
- Oulujärven ylitystie pitäisi saada rakenteille	2
- Paljon kysymyksiä, ei kiinnosta vastata	1

Oulujärven kalatalouden monitavoitteinen kehittäminen

A) TAVOITTEET OULUJÄRVEN KALAKANTOJEN TILALLE, HOIDOLLE JA KALASTUKSELLE

1. Onko mielestänne tarpeellista asettaa tavoitetasoja Oulujärven kalastolle ? Jos on niin minkälaisia?

2. Mitä kalalajeja pidätte eniten toivottuina Oulujärven saaliskaloina?

Ympyröikää kunkin tavoitteen kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne. Alleviivatkaa lisäksi kaksi toivotuinta saaliskalalajia.

Saaliskalalaji	Erittäin toivottava	Toivottava	Ei kovin toivottava	Yhdentekevä laji	En osaa sanoa
Ahven	1	2	3	4	5
Siika	1	2	3	4	5
Järvilohi	1	2	3	4	5
Muikku	1	2	3	4	5
Kuha	1	2	3	4	5
Hauki	1	2	3	4	5
Taimen	1	2	3	4	5
Kirjolohi	1	2	3	4	5
Muu laji, Mikä?	1	2	3	4	5

3. Kuvailkaa, millainen olisi mielestänne ihannetila Oulujärven kalataloudessa?

4. Miten Oulujärven kalastajaryhmien henkilömäärän tulisi mielestänne kehittyä tulevaisuudessa ?

Oulujärvellä kalasti vuonna 1995 noin 3700 kotitarvekalastajataloutta pääosin lähialueilta ja noin 50 ammatti- ja puoliammattikalastajataloutta.

Ympyröikää kunkin kalastajaryhmän kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

Kalastajaryhmä	Voisi huomattavasti lisääntyä	Voisi jossain määrin lisääntyä	Voisi pysyä ennallaan	Voisi jossain määrin vähetä	Voisi voimakkaasti vähetä	En osaa sanoa
Ulkopaikka-kuntalaiset virkistyskalastajat	1	2	3	4	5	6
Paikalliset virkistys- ja kotitarvekalastajat	1	2	3	4	5	6
Puoliammatti-kalastajat	1	2	3	4	5	6
Ammattikalastajat	1	2	3	4	5	6

5. Minkä kokoisina taimenet tulisi mielestänne istuttaa jatkossa Oulujärveen ?

Taimenten istutuskoko on nykyisin pääosin 18-28 cm. Suuria istukkaita saadaan samalla rahamäärällä vähemmän kuin pieniä istukkaita. Esimerkiksi yhden 45 cm:n taimenen hinnalla voidaan istuttaa noin 5 kpl 20 cm:n taimenia.

Nykyistä pienempinä	Nykyisen kokoisina	Nykyistä kookkaampina	En osaa sanoa
1	2	3	4

jos haluaisit muuttaa taimenen nykyistä istutuskokoa, perustele lyhyesti miksi:

6. Miten Oulujärven istutustoimintaa tulisi mielestänne kehittää jatkossa ?

Ympyröikää kunkin vaihtoehdon kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

	Täysin samaa mieltä	Jossain määrin samaa mieltä	Jossain määrin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Järveä tulisi hoitaa:					
Mahdollisimman luonnonmukaisesti (vähän istutuksia)	1	2	3	4	5
Luonnonmukaisen hoidon ja kohtuullisten istutusten yhdistelmä	1	2	3	4	5
Voimakkain istutuksin	1	2	3	4	5
Vuosittain ravintotilanteen (esim. muikkukannan) mukaan vaihtelevalla istutuksella	1	2	3	4	5
Muulla tavalla, miten?	1	2	3	4	5

7. Mitä kalastusmuotoja tulisi mielestänne suosia Oulujärvellä?

Ympyröikää kunkin kalastusmuodon kohdalla vaihtoehto, joka edustaa Teidän mielipidettänne.

Kalastusmuoto	Suosittava erityisesti	Suosittava jossain määrin	Ei suosittava	Rajoitettu/kielletty	En osaa sanoa
Muikkuverkkokalastus	1	2	3	4	5
Kalastus 27-40 mm verkoilla	1	2	3	4	5
Kalastus 41-55 mm verkoilla	1	2	3	4	5
Kalastus yli 55 mm verkoilla	1	2	3	4	5
Vapakalastus, vetouistelu	1	2	3	4	5
Troollaus	1	2	3	4	5
Rysäkalastus	1	2	3	4	5
Isorysäkalastus	1	2	3	4	5
Nuottakalastus	1	2	3	4	5
Mun kalastus, mikä?	1	2	3	4	5

8. Olisitteko valmis seuraaviin kalastusrajoituksiin vaikkapa siian kalastuksen kustannuksella, jotta saaliiksi saataisiin suurempia taimenia ja kuhia ?

Alamittaisten kalojen joutuminen verkkoihin on erityisesti taimenen ja kuhan osalta ongelmana Oulujärvellä.

Kalastusrajoitus	Olisin valmis noudattamaan rajoitusta	En olisi valmis noudattamaan rajoitusta
27-40 mm verkkojen käyttö kielletään kokonaan	1	2
27-55 mm verkkojen käyttö kielletään kokonaan	1	2
Järvelle muodostetaan rauhoitusalueita (istutusalueille), joilla kalastus on kokonaan kielletty	1	2
Jokin muu rajoitus mikä?	1	2

9. Tulisiko Oulujärvelle mielestänne perustaa eri kalastusmuotoja varten erillisiä alueita, joista osa olisi varattu ainoastaan uisteluun, verkkokalastukseen, troolaukseen jne. ?

1. Kyllä 2. Ei

B) ETURYHMIEN VÄLISET NÄKEMYSEROT JA RISTIRII DAT

10. Esiintyykö Oulujärvellä ristiriitoja eri kalastusmuotojen välillä ?

1. Kyllä 2. Ei 3. En osaa sanoa

11. Jos eri kalastusmuotojen välillä esiintyy Oulujärvellä ristiriitoja, mistä seuraavista tekijöistä ne aiheutuvat?

RISTIRII TOJA AIHEUTUU:	Voimakas ristiriita	Kohtalainen ristiriita	Vähäinen ristiriita	Ei ristiriitaa	En osaa sanoa
Pyyntialueista	1	2	3	4	5
Kalansaaliista	1	2	3	4	5
Kalanistutuksista	1	2	3	4	5
Kalastusrajoituksista	1	2	3	4	5
Melusta yms. häiriöstä	1	2	3	4	5
Muusta, mistä ?	1	2	3	4	5

C) OULUJÄRVEN KALATALOUDEN NYKYTILA JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

12. Olisiko Oulujärven alueelle tarpeen kehittää lisää kalastusta tukevia palveluja?

1. Kyllä 2. Ei 3. En osaa sanoa

13. Jos haluatte lisää kalastusta tukevia palveluja Oulujärvelle, minkälaisia palveluja tulisi kehittää lisää ?

Palvelu	Erittäin tarpeellinen	Melko tarpeellinen	Ei ole tarpeellinen	En osaa sanoa
Kokonaisia kalastusmatkailupaketteja (matkat, majoitus, ateriat, kalastus)	1	2	3	4
Majoituspalveluja	1	2	3	4
Kalastusvälineiden ja veneiden vuokrausta	1	2	3	4
Rantaautumis- ja taukopaikkoja (Nuotiopaikka, laavu, polttopunt, WC)	1	2	3	4
Kioski- ja kahvilapalveluja	1	2	3	4
Opastettuja kalastusretkiä	1	2	3	4
Ohjausta kalapaikoille (kalapaikkakartta)	1	2	3	4
Yhdistettyjä kalastus ja vaellusretkiä	1	2	3	4
Muuta, mitä ?	1	2	3	4

14. Minkätyyppiseksi Oulujärven kalastoa ja kalastusta tulisi kehittää tulevaisuudessa ?

Ympyröikää seuraavista vain yksi vaihtoehto.

1. Nykytilanne (ammatti- ja virkistyskalastusjärvi), jossa pyritään mahdollisimman pitkälle sovitteluun ammatti- ja kotitarve-/virkistyskalastuksen etuja yhteen kalaston hoidossa kohtuullisen saaliin turvaamiseksi eri kalastajaryhmille.
2. Ammattikalastusjärvi, jossa kalaston ja kalastuksen hoito palvelee ammattikalastuksen tarpeita.
3. Kotitarve- ja virkistyskalastusjärvi, jossa kalaston ja kalastuksen hoidossa painotetaan kotitarve- ja virkistyskalastajien etuja lähinnä paikallisesta näkökulmasta.
4. Virkistys- ja matkailukalastusjärvi, jossa painotetaan virkistyskalastuksen ja matkailun etuja.
5. Matkailukalastusjärvi, jossa panostetaan voimakkaasti matkailuun ja retkeilyyn sekä markkinoidaan järveä erityisesti ulkopaikkakuntalaisille virkistyskalastajille.

15. Millaiset ovat mielestänne kalastuksen tulevaisuudennäkymät yleensä, esim. verrattuna muihin ammatteihin ja harrastuksiin.

16. Millaisina pidätte ammattikalastuksen ja virkistys-/kotitarvekalastuksen tulevaisuudennäkymiä Oulujärven osalta (uhkat, mahdollisuudet yms.)?

D) SUHTAUTUMINEN TUTKIMUSTIETOON

17. Onko kalatalousasioiden tutkiminen mielestänne tarpeellista? Perustelkaa kantanne.

18. Voiko tutkimustuloksiin yleensä luottaa?

19. Ovatko tutkimustulokset käyttökelpoisia omalta kannaltanne tai onko niillä merkitystä päätöksenteossa?

20. Mihin aiheisiin kalataloudellista tutkimusta tulisi mielestänne suunnata tai painottaa?